

ביום אלו
הקב"ה כוקד
על המלאכים
הממונים על
השפיע: "רדו
לעולם השפל,
מלאו משאלות
לב בני
לטובה!"

לקראת שבת מלכתא

פתחפה לתלמימה פתחפה

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 395

פנינים לראש השנה

נכנסתי למרן ושאלתי: הזמינו אותי לדרוש בפני בעלי תשובה, מה לומר להם בשם הרב, משהו מעשי ליום הדין? והשיב: "ללמוד תורה, זה הדבר המרכזי והחשוב לקראת יום הדין - ותלמוד תורה כנגד כולם". מהיכן השורש מה שרבינו אומר כל יום בעשי"ת כל התהילים, במשנה ברורה כתוב י' פרקים? - "זה התחיל בהיותי ילד. ולכן זה כבר נמשך עד היום"

משיחותיו של הגאון רבי אליהו מן שיבלחטי"א, עם מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל

צילום: עזרא סובליס

"ללמוד תורה (בחברותא, ושמיעת שיעורי תורה) זה הדבר המרכזי והחשוב לקראת יום הדין - ותלמוד תורה כנגד כולם". הרב... ר"מ בישיבה גדולה, וראש הישיבה שם מבקשו שידבר התעוררות לפני תקיעות ביום ב'. א. הוא מפקח שלא להראות עצמו ביום קדוש הזה. ב. על מה לדבר בישיבה? "א. זיכוי הרבים הוא דבר גדול. ב. לדבר על תורה, כי תלמוד תורה כנגד כולם". סיפר לי רבי זלמן רוטברג, כי הפצירו בחזו"א לדבר לפני תקיעות

רבינו היה חזן ב'סליחות' בבית המדרש שלו 'לדרמן', וכאשר שב לביתו התעניין האם שמעו את קולו (החלש בשנים הללו) והשבת בחיוב וגם על נוסח והניגון. אמר רבינו: "זה שיריים של חזנות שלי... הייתי חזן כל שנה בסליחות, וגם בערב ראש השנה אצל החזו"א, כמו כל הילדים שרוצים להיות חזן..." רבינו אמר לי: "לאבא היה חוש נגינה ובחזו"ל התפלל ש"ץ בימים נוראים לפעמים, ולא היה לו כסף לנסוע לארץ ישראל, והשכיר את עצמו שם לחזן בימים נוראים, ושילמו טוב וזוהה היה הכסף לנסיעה, כאן בא"י בתחילה התפלל ש"ץ, אבל אחר כך הפסיק ואמר כי זה מפריע לו בתפלתו" סליחות אמר לי רבינו: "אין זו צורה לומר סליחות שלא באשמורת הבוקר, ער שְׁלֹאפְצֶאך אוֹיִם ובא לומר סליחות..." "בישיבה בפתח תקוה הלכתי לסליחות בנץ בביהכ"ס הגדול ואמרו סליחות, ואח"כ התפללתי בנץ. ועל ידי זה ראיתי שם ספרים מעניינים, מצאתי שם כמה ספרים שחתום שמו של רבי זונדל מסלאנט, שכמה מתלמידיו היו בין המייסדים של הת"ת, והיו שם הגהות בכתב יד קודשו, והעתקתים. ובשיח השדה ח"ג בסוף יש ליקוטים והערה אחת שהיא ארוכה, שהעתקתי והדפסתי שם". הזמינו אותי לדרוש בפני בעלי תשובה היום, שבוע לפני ראש השנה, מה לומר להם בשם הרב משהו מעשי ליום הדין?

בימים אלו מעתירים אנו: "אבינו מלכנו, כתבנו בספר חיים טובים.... מלא ידינו מברכותיך...". ואבינו מלכנו, אב הרחמן, נעתר לתפילתנו. פוקד על המלאך הממונה על השפע: "רד לעולם השפל, מלא משאלות לב בני לטובה!". "איך אדע מי הוא?", שואל המלאך. "איך אזהה אותו?", "אה, ניתן לך תמונה. כך הוא נראה..."

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: "זהירות, מצלמים אותנו עכשיו!"

סימן תר"ג בשולחן ערוך מכיל סעיף קצר אחד: "אף מי שאינו נוהר מפת של כותים, בעשרת ימי תשובה צריך להזהר".

וביאורו, שחכמים אסרו פת נכרי משום חתנות, שמא יבוא לידי קרוב הדעת ונישואי תערובת. אבל יש מקומות שמתירים פת פלטר, מהנחתום, כשאין בה חששות כשרות (יורה דעה, קיב) ובעשרת ימי תשובה יזהרו בכך (ומקורו מראב"ה בשם הירושלמי).

ואני שואל: את מי חושבים לרמות כאן, חלילה?

בכל ימות השנה סומך הוא על המקלים, בעשרת ימי תשובה הופך

ל'מחמיר', ובמוצאי יום הכיפורים ישוב להרגלו?

וכך מורה לו ההלכה, כך הורו בירושלמי! איך יובן?

זוה יובן במשל:

אני זוכר, בפולין שבין שתי מלחמות העולם לא היתה פרנסה.

פרנסה? לחם לאכיל לא היה! השלטונות עודדו חרם על מסחר עם

היהודים, רבים פשטו את הרגל ואת היד, המצב היה נורא. בחור

שמע שבאמריקה אמנם אין יהדות, אבל ממש דורכים על דולרים.

הודיע שהוא מהגר לאמריקה. ההורים נחרדו: יוצאים שם לשמך,

רחמנא ליצלן. אין מקומות עבודה שומרי שבת, הניסיונות קשים

מנשוא.

הבטיח חגיגת שיישאר באמונתו, שומר תורה ומצוות, ירוויח הון

תועפות, וישלח גם להוריו.

לא עמדו בהפצרות, והסכימו לנסיעה.

הגיע לאמריקה, ואיזו אכזבה. ידוע ידע שאין בה יהדות, אבל לפחות

דורכים על דולרים, להתכופף ולאסוף. נוכח שהמצב הפוך: על

היהדות דורכים ברגל גסה, ודולרים אין...

נאמן להבטחתו ואיתן באמונתו, לא הסכים לעבוד במקום מחלל

שבת, ועבודה אחרת אין. החל לרעוב ללחם. יצא לקושש עבודות

מזדמנות: סבלות, ורכלות, שימש כשלט מהלך, וכדי בזיון. בגדיו

התרפטו ובלו. אוכל בקושי היה לו, מי מדבר על תמיכה בהוריו?

וההורים דאגו. פירשו את התעלמותו בניתוק. מי יודע להיכן נסחף,

עד היכן התדרדר, כתבו ובקשו שישלח תמונה. לפחות יראו כיצד

הוא נראה.

נחרד: תמונה, בקרעי בגדיו? יראה בכל עליבותו, בעניו ומרודו?!

אבל הבין לדאגתם, חייב הוא להרגיעם.

מה עשה? שאל חולצה צחורה מאחד, חליפה נאה מאחר, כובע

מהודר משלישי, הסתפר והתנאה והלך להצטלם. כמה שמחו הוריו

כשראו תמונתו. נוכחו לדעת שמצבו טוב, בגדיו הדורים, והעיקר:

צורתו יהודית!

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכייה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

ואני שואל: את מי חושבים לרמות כאן, חלילה? בכל ימות השנה סומך הוא על המקלים, בעשרת ימי תשובה הופך ל'מחמיר', ובמוצאי יום הכיפורים ישוב להרגלו? וכך מורה לו ההלכה, כך הורו בירושלמי! איך יובן?

באדם, ושאל שאלה. הוא מה שקרוי 'דתי פושר'. אבא שלו יהודי חרדי, מארגנטינה. לא שאלתי אותו מה הוא צופה לילדו, הכיוון ברור. הוא מסתפק בהכשר של הרבנות. שהרב יהיה בגהינום, והוא יהנה משני העולמות... אבל אביו מגיע לביקור, והוא רוצה לדעת איפה אנחנו קונים בשר, כדי שאביו יאכל אצלו בלב שקט. אמרתי: "אין בעיה, אבל ודאי הכנת להם מקום בבית, לפי כבודם". "ודאי!"

"האם הכנת מקום גם לשותף השלישי שמגיע איתם?" "לא", תמה, "לא סיפרו לי שמביאים משהו נוסף". "אה, הוא מצטרף אליהם מיוזמתו". לא הבין, והראיתי לו דברי הגמרא (קדושין ל'ע"ב) ששלושה שותפים באדם, אביו ואמו והקדוש ברוך הוא. ובזמן שהאדם מכבד את הוריו מעלה עליו הקדוש ברוך הוא כאילו דר עמהם. ואמרו (שם לא ע"ב) שכשהיה רב יוסף שומע קול צעדי אימו, אמר: "אקום מפני השכינה שבאה". ואמרת: "עליך לראות שתקבל כראוי גם את פני השכינה שבאה!" נרעש: "מה עלי לעשות?", שאל.

שמעתי סדר יומו והחלטנו שיתפלל במניין, וישתתף בשיעור תורה. קיבל על עצמו לתקופת שהותם של הוריו, וסיפר לימים שהוא מתמיד בכך, אשריו!

מעשה שהיה הוא, והאיר עיני- משום שהגמרא (ראש השנה יח ע"א, יבמות מט ע"ב) דורשת: "דרשו ה' בהמצאו, קראוהו להיות קרוב" (ישעיה נה, ו) אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים. ה' מתארח אפוא במחיצתנו. ומשכך, ההנהגה אחרת! ובכל השטחים! ונלמד מאותו יהודי, ונתמיד בכך!

(מתוך 'והגדת')

זו צריכה להיות הרגשתנו בעשרת ימי תשובה: אנו נידונים במרום. "מצלמים אותנו", עלינו לראות שנראה נאה, שלא נעורר צער והקפדה.

ואם כן, הזהירות בפת פלטר היא רק דוגמה. כי "מצלמים אותנו" בתפילה, "מצלמים אותנו" בלימוד, "מצלמים אותנו" בשיגנו ושיחנו, בכל אורחותינו! וכבר אמרתי: לסיפור יש המשך.

בימים אלו מעתירים אנו: "אבינו מלכנו, כתבנו בספר חיים טובים. אבינו מלכנו, כתבנו בספר פרנסה וכלכלה. אבינו מלכנו, מלא ידינו מברכותיך. אבינו מלכנו, מלא אסמינו שובע". ואבינו מלכנו, אב הרחמן, נעתר לתפלתנו. פוקד על המלאך הממונה על השפע: "רד לעולם השפל, מלא משאלות לב בני לטובה!"

"איך אדע מי הוא?", שואל המלאך. "איך אזהה אותנו?" "אחה, ניתן לך תמונה. כך הוא נראה!"...

מן הרקיע עד הארץ מהלך חמש מאות שנה (חגיגה יג ע"א), מלאכים עושים זאת ביעף: מיכאל באחת, גבריאל בשתיים, ויש בארבע עפירות ובשמונה (ברכות ד' ע"ב) הגיע המלאך מתי שהגיע. נקש בדלת ופתח לו אדם. התבונן בו, השווה לתצלום שבידו: אין זה אותו אדם.

"מצטער", הפטיר, "טעות בכתובת". העלה עימו את חבילות השפע למרום...

צוחקים, אבל אני רציני. כי לא נתנו לנו תקופת התעלות כדי שנקפוץ וניפול בחבטה, אלא כדי שנעפיל ונתמקם ברמה. בגדר: "מי יעלה בהר ה', ומי יקום במקום קדשו" (תהילים כד, ג), ולא רק בדברים הנדרשים והמחוייבים, כתפילה בכוונה ולימוד בהתמדה. אלא גם בהתעלות כזהירות מפת פלטר, בתוספת קדושה וטהרה. וראיה לי:

אדם נדר נזירות: "איש או אשה כי יפליא לנדור נדר, נזיר להזיר לה" (במדבר ו, ב), פרש ראב"ע: "כי יפליא" - יעשה דבר מופלא, כי רוב העולם הולכים אחרי תאוותם, והוא שוחה נגד הזרם, מתקדש ומתעלה.

אינו חייב, לא נדרש, אבל התעלה. עברה תקופת הנזירות, והוא מביא קורבנותיו. כבש לעולה, איל לשלמים, וכבשה לחטאת (שם יד).

חטאת, על שום מה? כמה חטא? אדרבה, התעלה! וכתב הרמב"ם: "טעם החטאת שיקריב הנזיר ביום מלאות ימי נזרו לא נתפרש. ועל דרך הפשט, כי האיש הזה חוטא נפשו במלאות הנזירות, כי הוא עתה נזור מקדושתו ועבודת השם, וראוי היה לו שיזיר לעולם, ויעמוד כל ימיו נזיר וקדוש לאלוקיו, והנה הוא צריך כפרה בשובו להטמא בתאוות העולם".

התעלית והצלחת, וראית כי טוב. נוכחת שאתה יכול ומסוגל - אמת, אין זה חיוב, זו "רק" מעלה. אבל עלית אליה - למה אתה חוזר אל השגרה, יורד לחולין?

הישאר חגיגי, וקבל פני המלאך עמוס התשורת! ומן השמיים זימנו לי תשובה נפלאה ונכונה. וזימנוה במעשה שהיה:

"ובדידי הוא עובדא, פעם אחת בעת שהתארחתי בארה"ב, בימות החורף, פתאום התעוררתי עוד בטרם זרחה השמש, אמרתי לעצמי: לפחות אקום ואומר תהילים. וכך מצאתי את עצמי אומר ברכות התורה ולאחר מכן פותח ספר תהילים, ואומר פרק אחר פרק בהתעוררות גדולה, ובתוך תוכי תמהתי מה זאת היתה לי, שכך פתאום התעוררתי בשעה כזאת לומר תהילים בכזאת התעוררות, שכבר זמן רב לא חוויתי כמותה"

מתוך שיחה מיוחדת מכ"ק מרן אדמו"ר מתולדות משה שליט"א,
לקראת ראש השנה תשפ"ד

"כדי שתמליכוני עליכם"

ידוע מה שאמרו צדיקי הדורות הקדושים אשר בארץ, שיש סימן שלפיו יכול האדם לדעת בראש השנה מתי הוא הרגע שבו דנים אותו בבית דין של מעלה, אם הוא מרגיש פתאום התעוררות גדולה ופורץ בכייה, בלי שעורר את עצמו לכך באופן מיוחד קודם לכן, אות היא שברגעים אלו נבדק דינו בשמי מרום.

על כן ראוי לכל אחד ואחד, שיהיה לבו ער לכך, וישים לבו ומגמתו, ואם מרגיש התעוררות גדולה, ראוי לו שלא יבטל אותה חלילה, אלא יצל את הרגעים הגורליים הללו כדי לטהר לבבו ולקבל על עצמו קבלות טובות בלב ובפה, כדי שיוציא מלך מלכי המלכים לאור את דינו, לחיים ארוכים ולשלום.

ואליבא דאמת, עניין זה אינו ייחודי דווקא לראש השנה, ובכל יום מימות השנה יכול להתחולל כזאת, שירגיש האדם התעוררות פתאומית, יש לנצל אותה ולהשתמש בה כהזדמנות מיוחדת לתוספת התעלות ברוחניות. וכבר אמרו צדיקי אמת, שמה שאמרו חז"ל הקדושים שבכל יום ויום יוצאת בת קול ואומרת "שובו בנים שובבים" - לכאורה קשה, מה התועלת ביציאתה של הבת קול הזאת אם איש אינו שומע אותה? והשיב מרן אור שבעת הימים רבינו הבעל שם טוב הקדוש, שהבת קול הזאת גורמת להרהור של תשובה בליבו של כל איש ישראל, והחכמה היא לזהות את אותו הרהור התשובה, ולרכב על גביו ולהתעלות באמצעותו.

ובדידי הוא עובדא, שפעם אחת בעת שהתארחתי בארה"ב, בימות החורף, פתאום התעוררתי בעיתותי שחר, עוד בטרם תזרח השמש על הארץ והדרים עליה, והיות שנדדה שתי מעיני אמרתי לעצמי לפחות אקום ואומר תהילים. וכך מצאתי את עצמי אומר ברכות התורה ולאחר מכן פותח ספר תהילים ואומר פרק אחר פרק בהתעוררות גדולה, ובתוך תוכי תמהתי, מה זאת היתה לי שכך פתאום התעוררתי בשעה כזאת לומר תהילים בכזאת התעוררות, שכבר זמן רב לא חוויתי כמותה?

לאחר זמן נזכרתי שאותו היום הוא יום ההולדת שלי, וידוע שצדיקים ייחסו חשיבות רבה לתפילה ולאמירת תהילים ביום זה, והגם אומנם שזכרונו של יום ההולדת נשמט ממני, ולא ייחסתי לו מעצמי שום חשיבות, מן השמים זיכו אותי להרגיש התעוררות לכך, כי כך היא דרכה של נשמת האדם, שגם אם א'יהו לא חזי - מזלא חזי', והנשמה מתעוררת מדברים שנגלים רק לה ואינם נראים לעינינו עיני בשר. על כן חשוב הדבר, שכל אחד ואחד יעורר את אנשי ביתו לפני בוא יום הדין בראש השנה, להיות ערים לדבר ולהרבות בתפילה ובתחנונים בכל משך ראש השנה ובמיוחד כשמרגישים התעוררות מיוחדת לכייה ואימת הדין.

ידוע לכל, שעיקר העבודה של ראש השנה היא "כדי שתמליכוני עליכם", וכבר הזהיר רבינו האריז"ל שהגם שראש השנה הנו חלק מעשרת ימי תשובה, ואף שצריכים לעשות תשובה בכל ימות השנה, וביתר שאת לקראת הדין הגדול והנורא של ראש השנה, עם זאת, ייזהר האדם שלא יזכיר בראש השנה את חטאיו, ונהגו להיזהר מכל

לימים בירר אודותיו יהודי אחד, ושם לב שכל חבר שהוא שאל עליו - סיפר לו סיפור אחר על כך שהבחור הזה פעם הלך איתו ביחד וקנה לו מזונות, או שהוא לקח אותו על חשבוננו בנסיעה למירון, וכו' וכו', עד שיהודי שבירר אודותיו, התרשם שהבחור הזה עסוק כל היום וכל הלילה בבילויים רח"ל, וכמובן מיהר להתרחק ממנו כמטחווי קשת.

ראינו אם כן, שלא רק שאותו בחור לא הצליח לשנות את גורלו על ידי שניסה שיגידו עליו דברים טובים, אלא שדווקא מעשים אלו עצמם הם אלו שגרמו לכך שאנשים התרחקו ממנו, וכמובן שלא היתה לכם שום השפעה על השידוך האמיתי שלו, לא לטוב ולא למוטב.

יש מנהיג לבירה

זכרנו את זה שמעתי מעשה שהיה אצל כ"ק מרן אדמו"ר מטאהש זיע"א, שפעם בא אליו יהודי אמריקאי להתייעץ עמו אודות שידוך שהציעו לבתו, והיה מדובר בבחור אמריקאי שלמד בארץ ישראל באותם ימים, והוא מאוד התקשה להחליט אם להתקדם עם השידוך הזה אם לא.

אמר לו הרבי הקדוש מטאהש: "סע לארץ ישראל, ותבדוק איך הבחור הזה מתפלל".

אותו יהודי לא שאל שאלות רבות, מיהר לקנות כרטיס טיסה ונסע לארה"ק, מיד עם הנחיתה נסע לבני ברק לשיבתו של אותו בחור, ונכנס לתפילת שחרית בישיבה כדי לבדוק איך הבחור מתפלל. למעשה אותו בחור לא היה מהמשכמים לתפילת השחר, בדרך כלל הוא היה מתעורר אחרי השעה 9:00 ורץ מהר להתפלל באחד השטיבלך באזור, כדי להספיק להגיע לסדר א' שהתחיל בשעה רבע לעשר...

אבל באותו בוקר התעורר הבחור מוקדם מהרגיל, והיתה לו התעוררות גדולה לרוץ לטבילה של שחרית במקווה, ולהגיע מוקדם להיכל הישיבה, הוא למד גמרא במשך שעה וחצי לפני התפילה, ואם כן אין זה פלא שתפילת השחר שלו היתה באותו יום ממש לעילא ולעילא, כפי שלא התפלל מעולם...

כמובן שאחרי זאת תפילה, לא היה צריך המחנות העתידי לברר רבות, ועד מהרה התקדם השידוך ונסגר בשעה טובה.

וכל כך למה? כי זה היה השידוך שנגזר משמי מרום, ועל כן הכניס מלך מלכי המלכים בלבנו לקום מוקדם ולהתפלל בלהב אש קודש, כי גזירה היא מלפניו שישא פלוני את בתו של פלוני לאשה, כדת משה וישראל.

כשמאמינים, מבינים ומפנימים שהוא לבדו עשה עושה ויעשה את כל המעשים, ללא יוצא מן הכלל - זוכים לקיים את "כדי שתמליכוני עליכם" בהידור רב.

אזכור של חטא ועוון בראש השנה, עד שאפילו נמנעים מלאכול אגוז שהוא בגימטריא 'חט' כמו שהובא בספרי ההלכה, וכן נהגו במקומות רבים שמשמיימים מנוסח 'אבינו מלכנו' את הקטע שבו אומרים "אבינו מלכנו חטאנו לפניך", וזאת בגלל שבראש השנה צריכים להמליך את מלך מלכי המלכים הקב"ה עלינו, ולא להזכיר לפניו את המעשים שנחשבים למרידה בכבוד מלכותו.

אבל מה היא באמת ההמלכה של הקב"ה? איך ממליך האדם את הקב"ה על עצמו? האם די באמירת פסוקי מלכויות, כדי להיחשב למי שממליך על עצמו ועל כל העולם כולו את מלך מלכי המלכים? בוודאי שאמירת פסוקי המלכויות היא מצווה חשובה מאוד כמו שאמרו חז"ל שאמר הקב"ה: "אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם".

ובכל זאת, אין בכך די, ועיקר ההמלכה היא שידע האדם וישיב אל לבבו כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל... אין עוד! וכל מה שקורה בעולם, הכל הוא מאתו יתברך, ואין שום כח אחר שיכול לעשות משהו נגד רצונו של חי העולמים.

לא פעם שואלים בחור: איך הצלחת להתקבל לישיבה כל כך טובה? והוא משיב "יש לי דוד שהוא חבר של ראש הישיבה ועשה לי פרוטקציה", או ששואלים אדם איך הצליח לקבל איזו משרה נחשקת, או עבודה מאוד מוצלחת, והוא תמיד מסביר מי קישר אותו לאנשים הנכונים, וכיצד הצליח למצוא מסילות ללבבו של הבעל הבית, שהתרשם ממנו לטובה והחליט לתת לו את התפקיד, ועוד כהנה רבות הדוגמאות, וכל אחד ואחד מכיר אותן מסביבתו שלו.

אבל האמת היא, שדיבורים כאלו מנוגדים בתכלית לרעיון של "שתמליכוני עליכם". וכי הדוד שלך הוא זה ש'סידר לך פרוטקציה'??? כמובן שצריכים הכרת הטוב, והוא בוודאי היה שליח טוב שמן השמים גלגלו זכות על ידו, אבל אלמלי הוא, היית מתקבל בדרך אחרת, כי מלך מלכי המלכים הקב"ה החליט שאתה תלמד בישיבה הזאת, ולא משנה מה תהיה הדרך שהדבר יקרה!

התפקיד של האדם הוא להתעלות מעל כל מה שנראה לעינינו 'עולם כמנהגו נוהג', זה מושך לפה וזה מסדר שם את העניינים, ההוא גמול לזה רעה ומישהו אחר הציל אותו מפניה, כל האירועים הללו הם כולם חלק מהנהגת העולם של מלך מלכי המלכים בכבודו ובעצמו.

ולכן, כשאנו אומרים בראש השנה את פסוקי המלכויות, צריכים לשאוב מכוחם את האמונה והביטחון המלא, שילוו אותנו במשך כל ימות השנה, שה' הוא האלוקים ואין עוד מלבדו, והוא לבדו עשה עושה ויעשה לכל המעשים!!!

זכורני, שפעם היה בחור אחד שונכס לישיבה והחליט להשקיע מאמצים, כדי שהחברים יחבבו אותו מאוד, מתוך מחשבה שבבוא היום, כשיבררו עליו בשידוכים אצל החברים שלו, כולם יגידו עליו דברים טובים וכך יוכל למצוא את זיווגו בקלות.

כשאדם זוכה לחיות עם ההרגשה הזאת, הרי הוא עבד ה' בכל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו. הוא באמת ובתמים מכפיף את עצמו לרצונו של הקב"ה, מתוך אהבה ויראה.

לפני שנים אחדות הגיע לבקר בארה"ק ידיד נעורי שמתגורר בארה"ב. מאחר והגיע לארץ, הוא יצר עימי קשר ואמר שהוא רוצה לבוא ולבקר אותי. כמוכן ששמחתי לקראתו ושוחחנו ארוכות, הוא איש חינוך משכמו ומעלה, מנהל מוסדות באמריקה, וכבר זכה להעמיד תלמידים הרבה ב"ה.

התעניין הידיד במעשי כיום, וסיפרתי לו שב"ה זכיתי לייסד כוללי אברכים שלומדים בהתמדה נפלאה, תלמידי חכמים חשובים היגיעים בעמל התורה. כשהוא החל לשאול שאלות אודות המלגה שמקבלים האברכים ומקורות המימון שלה, השבתי לו בפשטות שהמקורות הם יהודים טובים, ממש כמוהו, שנתבעים ונותנים מכספם להחזקת לומדי תורה בארץ הקודש. עודנו מדברים והצעת י לוי שייקח גם הוא חלק במפעל הגדול והקדוש הזה...

שאל אותי הידיד כמה אני חושב שהוא צריך לתת, והשבתי לו על אתר שבדיוק חסר לי סכום של 15 אלף דולרים, והוא בהחלט יוכל לעזור לי אם ייתן את מלוא הסכום. בידועי ובמכירי קא אמינא, ידעתי שיש בידו היכולת, אבל הוא היה צריך להתאמץ כדי להויל כזה סכום מכיסו.

היהודי ניסה להתחמק, ואמר לי שהוא חשב יותר על תרומה בהיקף של 500 דולרים, מה שאני מבקש גבוה פי 30 מהסכום הזה, ומה גם שהוא לא רגיל לתת כאלו סכומים, ומימיו לא נתן כזאת נתינה למקום אחד...

אמרתי לו בחביבות: הרי אתה מלמד תלמידים הרבה. אתה מלמד אותם כמה חשובים אמרי חז"ל הקדושים, כמה גדולה מעלת התורה הקדושה, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, והנה חז"ל הקדושים אמרו מפורשות, שמעולם לא העני אדם מן הצדקה, אין דבר כזה שאדם נותן צדקה ונהיה עני כתוצאה מכך. נכנסו הדברים בלבו ונתן את מלוא הסכום.

לכשנתבונן בעניין נגלה, שגם זו היא המלכה של הקב"ה על האדם. כשאדם אומר בשפתיו את פסוקי המלכויות, ומוכיח במעשיו שהוא באמת מתכוון לכך ומאמין בזה שהקב"ה הוא בורא ומנהיג, זן ומפרנס ומכלכל לכל הברואים - זו היא ההמלכה האמיתית, שיהודי ממליך את הקב"ה על עצמו ועל כל העולם כולו בכבודו.

ונסיים בברכת השנים, שנוכה שתכלה שנה וקללותיה ותחל שנה וברכותיה, ונזכה כולנו לשנה טובה ומתוקה, נכתב ונחתם לחיים טובים וארוכים בכמות ובאיכות, מתוך בריות גופא ונהורא מעליא וכל מילי דמיטב.

**אמר לו הרבי הקדוש מטאהש:
"סע לארץ ישראל, ותבדוק
איך הבחור הזה מתפלל". אותו
יהודי לא שאל שאלות רבות,
מיהר לקנות כרטיס טיסה ונסע
לארה"ק, מיד עם הנחיתה נסע
לבני ברק לישיבתו של אותו בחור,
ונכנס לתפילת שחרית בישיבה
כדי לבדוק איך הבחור מתפלל**

מרום חשיבות ויקרותה. הוא ביקש מרבינו הקדוש שישלח לו איזה חפץ אחר, שהשווי שלו יהיה שווה ערך לאותה מרגלית יקרה. לקח רבי מוזהר ושלח לארטבון בחזרה. שיגר לו ארטבון שאלה, הרי אני שלחתי לך משהו שאי אפשר להעריך בכלל את השווי שלו, ואתה שלחתי לי חפץ פשוט שאפשר לקנות בכמה פרוטות... נענה רבי ושיגר לו בחזרה: חפצי וחפצי לא ישו בה, המוזהר הקטנה הזאת שווה יותר מכל החפצים שיש לשנינו גם יחד! אתה שלחתי לי מרגלית, שאני כל הזמן צריך לשמור עליה שלא תיאבד ולא תיגנב, ואילו אני שלחתי לך מוזהר שתשמור עליך בכל עת... אם נתבונן במעשה הזה, נגלה שיש כאן רובד נוסף של 'כדי שתמליכוני עליכם'. זה לא רק להצהיר שהקב"ה מולך עלינו, זה לא רק להאמין שהוא מחליט מה כן ומה לא, ושכל מה שקורה בעולם קורה כך כי כך עלה הרצון מלפניו, יש כאן עוד שלב, עמוק יותר: כל מילה של הקב"ה היא קודש קדשים, והערך שלה לא יסולא בפז. מי שזוכה לעשות את רצונו, זוכה לנצח נצחים. כשרבינו הקדוש שלח לארטבון את התשובה על כך שהמוזהר שווה יותר מהכל, רבי אמר את זה ברצינות מוחלטת, כי זאת האמת הצרופה! המוזהר הפשוטה הזאת, שיש לכל אחד ואחד מאתנו בכל אחת ואחת מדלתות ביתו, באמת שווה יותר מהמרגלית היקרה ביותר בעולם. למה? כי היא מצוות מלך על עבדיו! הקב"ה נתן לנו את המצווה הזאת והחשיבות שלה היא אינסופית, אי אפשר להעריך אותה במספרים או במילים!

 רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלחו מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

"סיפר לנו מרן זצ"ל, שבעיר הולדתו בריסק היו שני יהודים פשוטים. אחד היה חייט והשני סנדלר, ושניהם היו פוצחים בריקוד מדי שנה, בעיצומה של תפילת נעילה, לפני צאת יום הכיפורים, הם שמחו על כך שהתכפרו כל העונות, אחרי 40 ימי עמל ויגיעה"

הג"ר משה סחייק, מחבר ספרי 'מזקנים אתבונן' - עם העצות המיוחדות של מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, כדי לצאת זכאי בדין

היה זה בראש חודש אלול תשע"ו. קבוצה של תלמידי הקרובים של מרן הגרא"ל שטיינמן התכנסה בביתו לשמוע את אחד משיעוריו הקבועים. אחד מהם, ששימש שליח של כולם, ביקש ממרן זצ"ל שיברך אותם בברכה מעניינת: "אנחנו רוצים שהראש ישיבה יברך אותנו שיהיה לנו 'אלול טוב'", הוא אמר.

מרן הגרא"ל הרים את עיניו הקדושות והביט בהם בפליאה... "וכי יש אלול שאינו טוב? האלול הוא תמיד טוב, השאלה היא מה אנחנו עושים איתו, איך אנחנו מנצלים אותו. זה כבר תלוי בכל אחד ואחד בפני עצמו. אחד שייך ויטייל בכל החודש, זה נקרא אלול טוב? בוודאי שהוא לא ניצל אותו כראוי".

שאלו התלמידים, הא גופא קשיא... ילמדנו רבינו, איך אנחנו דואגים לוודא שאנחנו מנצלים את חודש אלול כראוי? מה צריכים לעשות כדי שהוא יקרא אלול טוב? השיב להם מרן במילה אחת:

תשובה!!

הגאון רבי משה סחייק שליט"א, שהיה באותה חבורה והעלה את הדברים על גבי המחברת שנשא עמו בקביעות, מספר בשיחה עם 'לקראת שבת':

"אחרי שתיקה ממושכת, סיפר לנו מרן זצ"ל שבעיר הולדתו, בריסק, היו שני יהודים פשוטים - אחד היה חייט והשני סנדלר, ושניהם היו פוצחים בריקוד מדי שנה מרוב אושר, בעיצומה של תפילת נעילה, לפני צאת יום הכיפורים.

"הם שמחו על כך שהתכפרו כל העונות, אחרי 40 ימי עמל ויגיעה, מראש חודש אלול. מיד כשבא אלול הם היו נרעשים ונפחדים, ולכן באמת היתה שמחה גדולה מאוד בסימום של יום הכיפורים", אמר.

"זה שפה ושם נלקח מאתנו מישהו, זה נתפס כמו משהו חיצוני. לא קשור אלינו. מרנא החפץ חיים כבר היה אומר, שאנשים חושבים שיש כזאת מן חבורה של אנשים שמתים, זה סוג של אנשים כאלו. כמו שיש כאלו שיש להם קול יפה, או כאלו שיש להם ידיים מאוד טובות, יש כאלו שהם מתים לפעמים, אבל אני לא בקבוצה הזאת. אני שייך לקבוצה של האנשים שחיים פה לנצח..."

"בשכל הישר כולנו מבינים שזה לא כך, אבל ההרגשה בלב היא באמת כזאת. כל אחד מתכנן לעצמו תוכניות למחר ולמחרתיים, לעוד שנה ושנתיים, וגם לעוד שלושים וארבעים שנה. הרעיון הזה שאולי הוא לא יהיה פה בכלל, לא עובר את סף מחשבתו, וגם אם הוא נמצא במחשבה, הוא בוודאי לא נמצא בהרגשת הלב שלו.

"צריכים לשים לב לכך, שמי שיש לו השגה גבוהה יותר, מרגיש חזק יותר את אימת הדין. אנחנו רואים שהאנשים היותר רוחניים באים לראש השנה עם פחד וחרדה, דווקא אלו היותר פשוטים מגיעים כמו בכל יום מימות השנה. לעומת זאת, מי הכי הכי מפחד מיום הדין? המלאכים! יחפזון, חיל ורעדה יאחזון, כי לא יזכו בעיניך בדין! הם הכי גבוהים ורוחניים, ובהתאם לכך הם גם פוחדים יותר.

"המחשבה הזאת צריכה להיות בלב, כל אחד ואחד מאתנו צריך לשאוף גבוה יותר, לפחות בראש השנה.

"אבל יאמר האומר, אני לא התכוננתי השנה כראוי. מה לעשות? ככה זה. כמו שלא כל שנה הסוכה שלי מקושטת בצורה מושלמת, ולא כל שנה אני מספיק לנקות את כל הבית לפסח. לפעמים מוכרים חדר אחד לגוי, ומסתדרים עם מה שיש. לפעמים נשארים עם סוכה לא הכי מושלמת, ומקווים שבשנה הבאה נצליח להתארגן טוב יותר. "כך גם בראש השנה. השנה אני מגיע בידיים ריקות, מה לעשות. לא נורא, זה יעבור, ובשנה הבאה יהיה בעזרת ה' ראש השנה יותר מוצלח... ולאחריו גם שנה יותר מוצלחת.

"זאת כמוכן טעות מרה, כי הגזירות שנגזרות בראש השנה, חלקן משפיעות גם על שנים עתידיות. יש נזקים שהם ארוכי טווח. "כאותו מעשה שהתוודעתי אליו לא מכבר, על יהודי שהגיע לגור במקום חדש והשתלב בקהילה נפלאה. הוא מצא שם את מקומו וקיבל שם מעמד מכובד מאוד, נחשב בעיני כולם לאדם חכם, ירא ושלם. הוא היה מאוד מאוד מרוצה מהמקום שלו, ובאמת היה ראוי לכך.

"אבל יום אחד הוא התנסה בניסיון של כעס, ילדים בבית הכנסת עשו איזה תעלול שגרם לו לנזק, והיהודי הזה התפרץ בכעס מוגזם, דיבר בצורה מאוד לא מכבדת ובכך ירדה קרנו באופן מידי בקהילה כולה. "בעקבות אותה התפרצות, הוא הפך ללעג וקלס בקהילה, ובתוך זמן קצר נאלץ לעבור דירה למקום אחר, כשהוא מרגיש מושפל ומבוזה. "מתי נגזר עליו הניסיון הזה? בראש השנה! ייתכן שאם הוא היה מתפלל קצת יותר טוב בראש השנה, הוא היה נשאר באותה קהילה לאורך ימים ושנים ונהנה ממעמד מכובד וממקום טוב של השפעה לטובה על כל בני הקהילה."

וידוע גם המעשה שמוספר גה"צ רבי חזקיהו משקובסקי שליט"א, על יהודי אחד שבא למרן שר התורה לצוק"ל, והתייעץ אתו לגבי ההשתדלות שהוא צריך לעשות בענייני פרנסה, לאחר שהוצעה לו עסקה מאוד משתלמת, ומרן שר התורה השיב לו בפשטות: **'מקובלנו ששני ימים בשנה עובדים קשה'**. והבין אותו אדם שאת ההשתדלות לפרנסה צריכים לעשות שני ימים בשנה - בשני הימים של ראש השנה...".

עם הציבור

לקראת ראש השנה, מבקש הרב סחייק לשתף אותנו מאוצרו הטוב, בעצות מיוחדות שכדאי לדעת לפני ראש השנה, כפי ששמע אותן ממרן ראש הישיבה זצ"ל בהזדמנויות שונות:

"הגמרא במסכת עבודה זרה מביאה מימרא של רב יוסף שמוהיר, מי שנקלע למצב שבראש השנה הוא נאלץ להתפלל ביחידות, כגון שהוא נמצא בעיר שכולם שם נוכרים וכדו', צריך להתפלל כמוכן את כל התפילות, אבל כשהוא מסיים תפילת שחרית, שייזהר לא להתחיל תפילת מוסף.

"מוטל עליו להמתין עם תפילת המוסף עד שיהיה בטוח שהציבור כבר החל להתפלל מוסף, ורק אז יתפלל גם הוא.

"למה? כי אדם שמתפלל מוסף לבד, הוא מאבד את הכח של הציבור. רב יוסף מזהיר שאדם כזה, עלולים 'לדחוף אותו מעולמו'. בראש

השנה צריכים להתפלל עם הציבור או לפחות בשעה שהציבור מתפלל.

"כלומר, יש לנו כאן עצה ראשונה שמובאת בגמרא עצמה. רוצה לצאת זכאי בדין? רוצה לזכות בשנה טובה ומתוקה? קודם כל תבוא יחד עם הציבור. ככל שאתה יותר מגיע באחדות עם הציבור, הסיכויים שלך טובים יותר."

זיכוי הרבים

"עצה נוספת היה מרן זצ"ל מביא, בשם רבי ישראל סלנטר שהיה אומר, שמי שמזכה את הרבים, מורידים אותו אפילו מעץ התליה. לעסוק בזיכוי הרבים, זאת ההגנה הכי טובה שיכול האדם לפרוש מעל עצמו ביום הדין ובכל זמן.

"ורבי ישראל גם סיפר על כך סיפור: היה פעם חייט אמן, שידע לתפור את בגדי המלך בצורה מקצועית מאוד. ביום מן הימים נפל כפתור מחליפתו של המלך, וביקש שיזעיקו את החייט כדי שיתקן לו את החליפה.

"אמרו למלך שאי אפשר לקרוא לחייט..."

"שאל המלך, מה זאת אומרת אי אפשר? המלך מבקש שתביאו את החייט, אז תביאו את החייט!"

"אבל היועצים הסבירו למלך שהחייט עבר על החוק בעבירה חמורה, ונגזר עליו עונש, למעשה, ברגעים אלו ממש כבר גורים אותו לביצוע גזר הדין.

"השיב להם המלך: 'לא הבנתם מה אני אומר? אמרתי שתביאו לכאן את החייט, ואם אתם אומרים שכבר גורים אותו לעמוד התליה, זה אומר שאתם צריכים להזדרז! מאוד מאוד לרוץ ולהציל אותו מהחבל, כי אני צריך שהוא יתפור לי את הכפתור!!! ברגע זה הוא מקבל ממני חנינה!'"

"כך גם האדם, אומר רבי ישראל מסלנט. אם הוא מביא תועלת לקב"ה, הוא יזכה בחנינה. המלך זקוק לו, מלך מלכי המלכים. ומה היא התועלת שיכול אדם להביא לקב"ה? הרי הקב"ה לא צריך מאתנו כלום. התשובה היא - זיכוי הרבים. אדם שמקרב בני לאביהם שבשמים, אדם שמזכה יהודים בלימוד תורה וכדו', הוא מביא תועלת למלך, וממילא יורידו אותו גם מחבל התליה, והוא יקבל חנינה."

גמילות חסדים

"לפני כ 14 שנה, ביום האחרון של שנת תשס"ט, ערב ראש השנה תש"ע, איבדנו חבר קרוב. הגאון רבי יצחק לווינשטיין זצ"ל, מי שהיה יד ימינו של מרן הרב שטיינמן זצ"ל במשך שנים רבות.

"בכל יום ויום הגיעו למרן הגרא"ל סיפורים רבים של מצוקה, אנשים שהיו זקוקים לעזרה וסיוע ולא היה מי שיגיש להם. מרן זצ"ל היה תמיד דואג לכל אחד, דיבר עם מנהל סמינר שיכניס בת שלא התקבלה, עם ראש ישיבה שיקבל אברך חשוב להיות 'משיב' כי היה בכך צורך מיוחד, לבקש מפלוני שיסייע לפלמוני ומקופת צדקה זאת או אחרת, שישתדלו לתת סיוע למשפחה כלשהי.

"מי שהיה מבצע את כל הפעולות האלו היה הרב לווינשטיין. הוא היה

הימים האלו הם ימים של "מי יתן". בוא תבקש מהקב"ה, הוא כל יכול... הקב"ה רוצה את זה? אדרבה! תן לי כלים! והקב"ה תובע ממי שלא מבקש... זו כפיות טובה, בין כה וכה אין לך מעצמך כלום, ואני נותן לך את הכל, אז תבקש! אם אתה רוצה ממני יותר - תן לי יותר! דבר כ"כ פשוט!

הגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א: במה צריך להתחזק בימים אלו?

היה הגרב"ש סלומון. שאלו אותו עליו ואמרו לו: "זה שהוא עליו - יודעים, שהוא בעל מידות - גם יודעים. אבל איך הוא ביראת שמים?...". אמר הרב ויספיש: "תהיתי לעצמי, איך אני יכול להיעיד על יראת שמים? האדם יראה לעיניו וה' יראה ללבב... ומאידך, אם אני אומר שאני לא יודע - יתחילו ספיקות...". אז הוא שאל את הג"ר אל"ה לופיאן מה עליו לעשות. אמר לו ר' אל"ה: "איך הוא בהכרת הטוב?...". אל"ה: "בזה הוא מיוחד!" - "אם כן" - אמר ר' אל"ה - "תגיד שהוא ירא שמים!". ומה הקשר בין הדברים? הסביר ר' אליהו לופיאן: כתוב ב'האזינו': "הלה' תגמלו זאת עם נבל ולא חכם". מילא לא חכם, כי אתה בידיים שלו, מה אתה מתחיל אתו... מה זה נבל?... אתה מקבל ממנו כ"כ הרבה טובה, איך אתה מסוגל לחטוא לו?... הקב"ה נותן לך כ"כ הרבה טובה, ומרעיף עליך כזה שפע - - איך אפשר לחטוא?...

לפי האמור יוצא, שהכרת הטוב היא יסוד בנין לכל הימים הנוראים! קודם כל להבין שאין לי מדילי כלום, ובאמת הכל ביד ה', אם הוא רוצה הוא נותן לי, ואם הוא לא רוצה אז הוא לא נותן לי... פעם התבטא המשגיח הגה"צ רבי משה טיקוצ'ינסקי: "אנשים מבולבלים: מה זה ראש השנה?... לאחד נותנים, לשני לוקחים... אמר ר' משה - ראש השנה רק נותן! רק שכולנו מתחילים מאפס... לאף אחד לא חייבים ולא מגיע, לאחד נותנים קצת ולשני נותנים הרבה, זהו כל ההבדל... אבל רק נותנים!!! ומי שמרגיש שהוא מקבל מתנות אין לו טענות! מי שקיבל מגביר מאה דולר, הוא יבוא בטענות למה

מסופר ששאלו פעם את המשגיח הגה"צ רבי גדליה אייזמן זצ"ל, מהי ההכנה הראויה בה צריך להתחזק לפני ראש השנה?... אמר ר' גדליה: "דבר ראשון להודות על השנה שעברה!" היום יש כאלו שכבר מוכינים את הבקשות שלהם לראש השנה... רק רגע: היתה לך שנה טובה! אתה בריא! היה לך איפה לישון! לחם לאכול ובגד ללבוש! וכי זה בא מאלי? ... מגיע לך משהו?...! תודה!...

בפשטות זהו אותו היסוד שאינך כפוי טובה, אבל זה הרבה הרבה יותר עמוק... כיון שאם בן אדם נכנס לראש השנה, והוא לא מבין שלא מגיע לו כלום, והכל זה מתנת אלוקים, אז מה ראש השנה אומר לי?... אני מסתדר לבד!... רק שהקב"ה כביכול לא יקלקל לי את התכניות....

אבל אדם שמבין: לי - אין כלום! "כדלים וכרשים דפקנו דלתך", והכל זו מתנת אלוקים, הוא גם יודע להגיד תודה! מודה על העבר ומבקש על להבא. ואז נכון לבו לפני הא' למלאות משאלותיו. הג"ר הלל זאקס זצ"ל, היה מספר על סבו ה'חפץ חיים', אשר דבר יום ביומו, בסיים התפילה, הוא ירד לביתו וניגש לאשתו ושאל: "נו... מה עם הילדים שלנו, כולם בריאים?..."

אמרה לו: "כן!"
"הם שמחים? טוב להם?..."
"כן!"

"אז בואי נגיד תודה לקדוש ברוך הוא..."

וכך הם היו מודים לקב"ה. כך ה'חפץ חיים' היה פותח את סדר היום שלו, עם "מוזמור לתודה!"

דרך אגב, בהלכה כתוב שאת "מוזמור לתודה" צריך לומר בניגון. ופעם מרן הרב אלישיב זצ"ל אמר למישהו, שהוא לא מבין למה לא מקיימים את זה היום. אותו אחד העיז פניו ושאל, "והרב שר?..." אמר לו הרב אלישיב: "אני שר את כל התפילה!..." (ובאמת יש לו נכדים ההולכים בדרכו, ושרים כל התפילה...), עכ"פ את "מוזמור לתודה" ודאי שרים. דבר ראשון צריך לדעת להגיד תודה רבה!

עם הכרת הטוב איך אפשר לחטוא?...

ואם הגענו לעניין של הכרת הטוב, יש בזה הכנה נוספת לימים נוראים: סיפר לי הרה"ג עקיבא יוסף וייספיש שליט"א, הוא למד ב'חברון' לפני למעלה משישים שנה. בזמנו העילוי של הישיבה

לא נתת לי אלפיים?!... וכי אני חייב לך משהו?..."

אז קודם כל, כשחיים עם הכרת הטוב - מחדירים לליבנו: לי אין כלום, הכל זה מיד ה', וגם אני צריך לבקש על להבא! זה שנתנו לי פעם תרומה זה לא אומר שיתנו לי עוד פעם... שנית - מה שאמר ר' אליה לאמאין: כשאדם חי עם הכרת הטוב הוא לא יכול לחטוא... "הלה" תגמלו זאת עם נבל ולא חכם"... זה אחד הביטויים הקשים שיש, 'נבל'! אך מי שחי עם הכרת הטוב כלפי הקב"ה, וגומל לו טובה על כל הטובות שהוא עושה - זו הכנה אמיתית!

אנחנו צריכים לדעת שזהו גם היסוד של הגמ' בר"ה (טז, ב): "כל שנה שרשה בתחילתה מתעשרת בסופה", רשה בתחילתה - מה הכוונה? אני מרגיש שאין לי מעצמי כלום, ואני מתחנן כמו עני בפתח שדופק בדלת ומבקש ושואל רחמים, ואז הוא יכול לזכות. אדם שבא עם טענות ותביעות - אין לו סיכויים שיקבל... באים עם תחנונים, תחנונים ידבר רש...

הכלים לעלות הם מתנת שמים!

אבל רבינו הגר"מ חדש זצ"ל לימד אותנו פן נוסף בהכרת הטוב: כתוב (דברים כט, ג): "ולא נתן ה' לכם לב לדעת, ועיניים לראות, ואזניים לשמוע, עד היום הזה". אומרים חז"ל (עבודה זרה ה, א): כפוי טובה בני כפוי טובה, בני כפוי טובה - עם ישראל במדבר לא היה להם מה לאכול, והם קבלו מן, שהוא "לחם אבירים", ואח"כ התלוננו "ונפשינו קצה בלחם הקלוקל", מפני שזה היה נבלע באבירים, והם לא היו צריכים לצאת לחוץ להיפנות, לכן הם רגנו על כך. אך זה היה חסד מיוחד, שבביל שלא יצטרכו לטרוח ולצאת שלש פרסאות בבביל זה! תארו לכם שלוש מיליון אנשים במדבר, שאין להם היכן להיפנות זו סכנת חיים!... לכן הקב"ה עשה להם את הנס הזה, שהאוכל יבלע באבירים. וכן אדם הראשון קיבל אשה, ואח"כ כשחטא בעץ הדעת הוא טען: "האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל", אומר רש"י, "לשון גנאי הוא שתולה הקלקלה במתנתו של מקום, והוא עשאה לו לעור".

מה הייתה כפיות הטובה שלהם? שהקב"ה אמר לישראל: "מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים", היה להם לומר 'תן אתה!', והראשונים כבר מדברים מה זה נוגע לכפיות טובה? הן אמת, אם הם ראו שרצון הקב"ה שתהיה להם ירא"ש, היה להם לומר 'תן אתה!', אבל מה זה קשור לכפיות טובה?

הסביר לנו ר' מאיר חדש: ניקח דוגמא, בנין הישיבה עמד שומם זמן רב מחוסר כסף. נתאר לעצמנו שיבוא גביר ויאמר לר' יעקב: "אני מוכן לתת לך שלוש מיליון דולר, אך בתנאי שתעשה בנין בגובה תשע קומות". אומר לו המנהל: "לא, אני סיכמתי על שבע, תשע זה מידי יקר"... זו הרי שטות, אם אני נותן לך את הכל אז מה הבעיה?... הרי מצדך אין לך כלום... ולי יש ואני רוצה לתת!...

הנמשל: למה אני לא אומר 'תן אתה'?... אם יבוא לפה אדם גדול, ויגיד לי: אתה רוצה להיות כמו המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין?... - 'לא!', תהיה התשובה. ולמה?... כי אין לי כלים... אני לא אחזיק מעמד... פחד הדין של ר' יחזקאל - זה לא לכוחות שלי... מה שלפי

הכלים שלי - אני מוכן. אומר ר' מאיר: הקב"ה אומר "מי יתן והיה לבבם זה" - זה בעצם לחיות עם יראת שמים כמו מעמד הר סיני! אתם יודעים איזה פחד נורא היה במעמד הר סיני?... כי יראנו את האש הגדולה! ככה לחיות כל החיים?! אין לי כלים לזה... אבל הרי וכי לך יש משלך?... אין לך כלום, הכל זה מתנה של הקב"ה. אז אם הקב"ה אומר לך "מי יתן והיה לבבם זה להם", ואני אתן לך גם כלים לזה - - - הלאו!!

בן אדם שלא אומר "תן אתה", זה מהסיבה הפשוטה, שהוא מרגיש - את הכוחות האלו - יש לי! אבל מעבר לזה, לחיות כל החיים בפחד הדין - אין לי כוחות! אבל האמת היא שאין לך כלום! רק קיבלת, ואם הקב"ה רוצה שתהיה יותר גדול - תגיד 'תן אתה!' כפוי טובה... כשהולכים בהרגשה הזו שאין לי כלום, ואם הקב"ה רוצה הוא יכול לתת לי בלי סוף, אז לא עושים חשבונות מה הכוחות שלי... אז הכל פתוח ואז "הרחב פיך ואמלאהו", כי בין כה הכל שלו, והוא לא מוגבל בכלים, ויכול להרעין עד בלי גבול ותכלית.

היום 'נטענים' לכל השנה!

אחד מהדברים שהיצר הרע מצא משכן בלבבות תועים, שישנם הולכים עם הרגשה - ש'בין כה וכה זה לא יחזיק מעמד'... בשביל מה לעשות את כל החיזוקים שיועילו אולי לכמה ימים?...

דרך אגב סיפר לי הרה"ג רב פסח סגל, בנו של הגה"צ רבי יהודה סגל ממנצ'סטר (בעל הלוח היומי של החפץ חיים) שאבא שלו היה פעם בארץ, והוא בא להתפלל בישיבת פוניבז'. זה היה בשבת שבין יום כיפור לסוכות. ודיבר שם המשגיח ר' יחזקאל, שכידוע הוא היה מאוד תובע בשיחות שלו, הוא אמר: "כבר שכחנו?... רק אמש עמדנו ורעדנו מיום כיפור, ופתאום הכל נשכח" - - - ובאבא שלו אח"כ כל הדרך היה מזועזע, ועשה חשבון נפש עם עצמו... זה באמת ככה?!... הרי כל מה שקיבלתי ע"ע אני עומד בוזה! אולי מה שקיבלתי ע"ע שאני לא אלך ד' אמות בלי הרהור של תורה - היתה לי פעם הסחת הדעת מזה... אבל בשאר הדברים אני עומד! עכ"פ, היצר הרע אומר לבן אדם: כמה זמן זה יחזיק לך מעמד?... כמה זמן?... וכבר דיברנו הרבה פעמים מה שהחזו"א אומר על זה, עד כמה זה רק עצת היצר. אבל אם נשמע את הבת קול של הקב"ה כל יום באלול, עד נעילה, מה הבת קול אומרת?... מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים... בואו נגיד תן אתה! רבש"ע אתה הרי רוצה את זה, תעזור לי! בבביל זה בא אלול... לבקש ולהתפלל ולהתחנן, ואז זה גם יחזיק מעמד.

אבל עוד נקודה למחשבה: היום ברחוב יש אוטובוסים חשמליים, מכוניות חשמליות... מה זה? זה שונה מבנין, בנין מתכלה והולך, אבל חשמל - אתה יכול להטעין אותו, עד שלאט לאט ההטענה חולפת... עם מכונית חשמלית אתה יכול לנסוע לצפון הרחוק, לצפת וכו', ושם צריך להטעין שוב... אחרי כמה שעות של הטענה אתה יכול לנסוע שוב. תארו לעצמכם שאחד יטעין את האוטובוס רבע שעה, ואח"כ ירצה לנסוע לצפת... ברור שבאמצע הדרך הוא ייעצר! יש להטעין את מכתת השעות שצריך!!

פנה הצדיק רבי שלמאן מוצפי לקיים את מנהג ישראל בטיבול תפוח מתוק בדבש. אך, אוי! התהפכה פתאום קערית הדבש על פיה, וכל תכולתה נשפכה ונגרה ארצה! בני הבית נחרדו לנוכח התקלה השלישית הרצופה, שבליל הקדוש והנורא! לבם פרפר מפחד: מה קורה כאן?

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על אמונה טהורה

התקלה השלישית הרצופה, שבליל הקדוש והנורא! לבם פרפר מפחד: מה קורה כאן? אך שוב - הרב עצמו לא נראה מודאג כלל, שלוותו הקבועה לא סרה ממנו, ובקול רגוע ומרגיע אמר: "ובכן, אם התרוקנה קערית הדבש, יש לחזור ולמלאה שוב..."

סעודת החג של אותו ליל ראש השנה התנהלה מכאן ואילך בפחד גדול מצד בני הבית. המאכלים הוגשו בזהירות רבה, והכל התלחשו שמשוהו לא טוב קורה כאן... האווירה היתה דאגה ומתוחה; הסימנים ה'שחורים' הללו היו תכופים וברורים יותר מידי! והרי על זה הלילה, ליל ראש השנה, אמרו להדיא בגמרא (כריתות ו. הוריות יב.) שסימנא מילתא: "מי יודע איזו שנה מחכה לנו, ירחם השם, יש להרבות בתפילות ובתחינות!" ישו כולם בדאגה רבה.

כולם - חוץ מן הרב הצדיק עצמו! הוא נותר שלו ורגוע, ולא שת לבו כלל למקרים המשונים שהתרחשו בביתו, ונראה כמי שהעניין אינו נוגע ללבו כלום! כשנשאל על ידי בני הבית על כך, ביטל הכל במחי יד, ואמר: "מה כבר קרה כאן? לא קרה כלום! ברוך השם יש עוד יין ותפוח ודבש! וניתן להדליק שוב את הנר..."

חלפה עברה לה שנה שלמה לחיים ולשלום, ברוך השם ללא שום תקלה ודופי, ושוב חג ראש השנה בפתח!

בסעודת החג של ליל ראש השנה הבאה, הפתיע הרב את בניו ובני ביתו בשאלתו: "האם זוכרים אתם את סעודת ליל ראש השנה של השנה שעברה?"

ליל התקדש החג בביתו נאוה קודש של הצדיק המקובל רבי שלמאן מוצפי זצוק"ל. הכל מוכן ומזומן לקבלת יום הדין בחרדת קודש - הבית נקי ומצוחצח, המפות הלבנות והצחורות בוחקות ביופיין, בני הבית כולם לובשי לבן לכבוד יום טוב, והבית כולו אומר מקודש מקודש!

הנה חוזר הצדיק מבית התפילה, פניו הקדושים מאירים וזורחים בנוגה אור עליון. הוא מברך בנחת את בני הבית בברכת 'שנה טובה', לכל אחד ואחד בפרטות. לאחר מכן מורה הוא בנינוחות לזוגתו הרבנית הצדקנית לגשת להדליק הנרות לכבודו של יום.

אך אוי! אך סיימה הרבנית את מצות ההדלקה, פתאום כבו להם לפתע כל הנרות בבת אחת! כאילו יד נעלמת סטרה להם לכבותם בכוונה! הרבנית נבהלה על נפשה, כמו כל שאר בני הבית - מעולם לא קרה להם כזאת! - אך משהביטו בפני הרב, הוא לא נראה מודאג כלל, רק חייך קלות, באמרו: "ובכן, אם כבה הנר מדליקים שוב..."

לאחר שסיימה האם את סדר ההדלקה השני, שנלווה ברוב תפילות ותחינות בדמעות רותחות, נפנה הרב הצדיק לקדש על היין. הוא נטל את בקבוק היין לידו ויצק אל תוך הגביע, עד שעלה בו היין על גדותיו. לאחר מכן מוזג היין במים בשלוש פעמים, כידוע ליודעי חן. המשפחה כולה עמדה סביב השולחן בהשקט וביראת כבוד, מוכנים ומזומנים לצאת ידי חובת קידוש היום. הרב הקדוש נטל לידו את הגביע המלא, לרגע קט עצם את עיניו, בהכנה רבה לקראת מצות הקידוש.

אך, אבוי! לפתע פתאום נשמט הגביע מידו, התהפך על השולחן החגיגי, והיין כולו נשפך על המפה הלבנה והבוהקת! כאילו יד נעלמת דחפה את הגביע והפכתו בכוונה! בני המשפחה נבהלו מאוד, ליבם נמס ונמוג: מעולם לא קרה בביתם מקרה שכזה! אך בהביטם בפני הרב, הוא שוב נראה ננוח ומרוצה, כמי שלא קרה כאן זה עתה ולא כלום... בחיוך צופן סוד פנה לבני הבית, באמרו: "ובכן, אם התלכלכה המפה, מחליפים אותה במפה אחרת..."

לאחר שהוחלפה המפה ונערך השולחן החגיגי מחדש, קידש הרב על היין בדחילו ורחימו, בצע על הפת, ונפנה לקיים את מנהג ישראל קודש בטיבול תפוח מתוק בדבש. הוא נטל בידו את התפוח היפה והעסיסי, והטבילו בדבש.

אך, אוי! אך נגע קצה התפוח בדבש, התהפכה פתאום קערית הדבש על פיה, וכל תכולתה נשפכה ונגרה ארצה! כאילו יד נעלמת העיפה את הקערית בכוונה תחילה! בני הבית נחרדו לנוכח

הוא פתח וסגר את פיו, מנסה למצוא את המלים המתאימות, אולם בטרם אמר דבר מה, המשיך הרבי ואמר לו: "בעוד ימים ספורים כולנו עומדים לומר 'מי יחיה', הסר דאגה מלבך ותבטל את התור שקבעו לך לניתוח"

פנינים מאוצרותיו ושיחותיו של הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א

אולם בטרם היה סיפק בידו לומר דבר מה, המשיך הרבי ואמר לו: "בעוד ימים ספורים כולנו עומדים לומר 'מי יחיה', הסר דאגה מלבך ותבטל את התור שקבעו לך לניתוח".

יצא החסיד מחדרו של הרבי כשתחושת הקלה עצומה מתפשטת בלבו. צעדיו נעשו קלים, הרבי נטל את האבן הכבדה שישבה על לבו וניפצה לרסיסים.

עוד באותו היום התקשר למרפאה וביטל את התור לנתוח.

רק עתה חש עצמו מסוגל לנצל את ימיו האחרונים של חודש הרחמים והסליחות לתשובה מעומק הלב ולהכנה רבתי לקראת יום הדין.

את ראש השנה עשה יחד עם עוד אלפי חסידים בבית מדרשו של הרבי, מילות התפלה יוצאות מפיו בכוונה מרובה. 'זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים', התחנן כשדמעות זולגות מעיניו. פסוקי המלכויות קיבלו משמעות חדשה בעיניו; 'כה אמר ה'... אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים...'

כך חלפו עליו שני ימי ראש השנה מתוך התרגשות והתעלות. הימים הבאים סוחפים אותו עמוס, עשרת ימי תשובה, יום הכיפורים שלאחריהם, ההכנות הקדחתניות לחג הסוכות, קניית ארבעת המינים ובניית הסוכה.

והחג עצמו לעילא ולעילא; פניו קורנות מאושר, הולך הוא כמעט בצעדי ריקוד, פיו מלמל שירה ושבח לבורא עולם.

ביום שמחת תורה הוא מפזז ומכרכר עם ספר התורה בהתלהבות כנער צעיר, כולו נוטף פלגי זיעה של מצוה.

היה זה ימים ספורים טרם התקדש יום הדין. תור ארוך השתרך ליד פתח חדרו של כ"ק אדמו"ר רבי פינחס מנחם מגור זי"ע בעל 'פני מנחם'.

יהודים רבים, חסידים ושאינם, חפצים להתברך מפי הרבי בברכת השנים.

דממה שוררת בחדר ההמתנה. הממתנים בתור מתכוננים בדחילו לקראת כניסתם אל הקודש פנימה. הבעת רצינות נסוכה על פניהם; האחד מטהר את לבו באמירת פרקי תהלים, והאחר מהרהר בתשובה זכה. אווירת הימים הנוראים הממששים ובאים מורגשת היטב בחדר. רק אחד מבין הממתנים זע על מקומו בחוסר נוחות. הבעת פניו מתוחה למדי. עיניו מתרוצצות בעצבנות מצד לצד, והוא לופת באצבעותיו את הקוויטל בחזקה.

לפני כמה חדשים הובהל לבית החולים בעקבות כאבים עזים שתקפוהו. לאחר סדרת בדיקות מקיפה הודיעו לו הרופאים כי עליו לעבור בדחיפות ניתוח מציל חיים.

הידיעה הפתאומית בלבלה אותו לחלוטין, וכמעט שהטריפה את דעתו.

בעוד שבשנים כתיקו היה עסוק בימים אלו בהכנה רבתי לקראת ימי הדין, הרי שבשנה זו היה מוחו עסוק בסיכויי הצלחת הניתוח למול סיכויי הכישלון שהציבו הרופאים לפניו בסבר פנים חמורות.

לא נותרה לו כל פניות נפשית להכין את הלב לקראת הימים הנוראים הממששים ובאים.

התור מתקדם אט אט, והחסידי נכנס פנימה, מוצא את עצמו עומד לנוכח דמותו האבהית של הרבי שסוקר אותו במבט מלא באהבת ישראל טהורה.

בידים רועדות הוא מגיש את הקוויטל אל הרבי. כתב שנקבע לו תור לאחר שמחת תורה, וביקש ברכה שהניתוח יצליח וארוכה תעלה למכתו.

כמו מתוך חלום הוא שומע את קולו של הרבי:

"שנה חדשה עומדת בפתח - א פריש יאהר. בעזרת ה' אתה תבריא ולא תזדקק כלל לניתוח..."

הוא ציפה לקבל את ברכת הרבי שהכל יעבור בשלום, לשמוע אי-אלו דברי חזק, אבל לבטל לחלוטין את הניתוח? ועוד אחרי ההתייעצויות הממושכות עם כל העסקנים הרפואיים, והציולמים המראים ברורות כי זה הצעד שיש לעשות?!

הוא פתח וסגר את פיו חליפות, מנסה למצוא את המלים המתאימות,

כשהגעתי לתפילת שמונה עשרה, ראיתי את הילד שלי יושב שם, על הרצפה, מבויש ונכלם. מפחד לפתוח מחזור כי הוא לא מצליח להבין שום דבר ממה שכתוב שם, דמעות פרצו מעיני. נראה לי שיכלו לשטוף רצפות של בית שלם עם הדמעות ששפכתי אז באותה תפילה. זעקתי להקב"ה, רבש"ע לכל אחד יש חלק בתורה למה לילד שלי אין חלק בתורה!?

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה', עם מאמר מיוחד לראש השנה

"היום הרת עולם"

ידוע מאמר חז"ל הקדושים ב'ויקרא רבה', שאמרו על הפסוק 'לדוד ה' אורי וישעי', 'אורי' זה ראש השנה ו'ישעי' זה יום הכיפורים. וידועה השאלה שנשאלת על ידי כל אחד שקצת מתבונן במאמר חז"ל הזה, מילא 'ישעי' זה יום הכיפורים ניחא, הקב"ה מושיע את עמו ישראל ומוחל להם על עוונותיהם. כמו כי ההמשך של דרשת חז"ל מובן גם הוא, אין צורך לחפש יותר מדי את הקשר בין 'כי יצפנני בסוכה' לבין חג הסוכות.

אבל כיצד הופך 'אורי' לראש השנה? וכי ראש השנה הוא חג עם תוספת אורה לעומת ימות השנה האחרים? מדליקים בו נרות יותר מהרגיל? יש איזה אור מיוחד שאנחנו רואים בראש השנה שלא ראינו בחגים ובימים טובים אחרים?

למעשה השאלה הזאת נוגעת גם לנוסח התפילה בראש השנה: "וַתֵּן לָנוּ ד' אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה אֶת יוֹם הַזְכָּרוֹן הַזֶּה יוֹם תְּרוּעָה מְקַרָּא קִדְשׁ זָכָר לְיִצְיָאֵת מִצְרַיִם".

ותתן לנו באהבה? הרי ספרי חיים וספרי מותים פתוחים לפניו ואנו נידונים לחיים או... איפה יש כאן הפגנה מיוחדת של אהבה וחיבה מצד בורא עולם אלינו? כמובן שאנחנו מאמינים בני מאמינים ויודעים בידיעה ברורה שאנחנו בניו אהוביו בכל ימות השנה וגם בראש השנה, אבל היכן מוצאת האהבה הזאת ביטוי מיוחד דווקא בראש השנה יום מבכל יום אחר?

התשובה לשאלה הזאת טמונה במדרש אחר, מדרש תהילים, שבו אומר רבי יצחק על הפסוק "פָּנָה אֵל תְּפִלַּת הָעֲרֵעַר וְלֹא בָּזָה אֶת תְּפִלָּתָם", כלפי דורות אמרו, שאין להם לא נביא ולא כהן ולא בית המקדש שיכפר עליהם, אלא עוד תפילה אחת שנשתיירה להם שהם מתפללים בראש השנה ויום הכפורים, ולא תבזה אותו מהם.

תפילה אחת נשתיירה לעם ישראל, תפילת ראש השנה ויום הכיפורים. בתפילה הזאת, כך אומר המדרש, יכול כל יהודי לפעול ישועות כמו נביא וכהן, כמו בבית המקדש. אם כן ברור מדוע נקרא ראש השנה 'אורי', איזה אור עצום ונורא יורד לעולם ביום זה, שבו יכול כל אחד ואחד מאתנו לפעול ישועות על טבעיות כמו נביא, כמו אלישע ואליהו, ירמיהו ויחזקאל.

כשנכנס יהודי מחו"ל אל מרן הגרש"ז אויערבך ז"ע בתקופת הימים הנוראים, שאלו מרן: האם יש בבית הכנסת בו אתה מתפלל יהודי עני ואביון?

השיב אותו עשיר שבודאי, יש בבית הכנסת שלו יותר מאביון אחד. שאלו הגרש"ז: "תאר לך שאתה שומע את אחד מאותם אביונים, בר"ה מתפלל להקב"ה שיצליח לרכוש את חברת 'פורד' האמריקאית, שסך עלות החברה היא תשע מיליארד דולרים, מה היית חושב עליו?" ענה היהודי: "הייתי מתייחס אליו כמושגע גמור, שיתפלל שיהיה על שולחנו לחם עם איזה ממרח ללפת בו את הפת!"

אמר לו מרן זצ"ל: "תקרא את ההפסדה של היום הראשון של ראש השנה, שם מסופר על חנה אמו של שמואל הנביא שהיתה עקרה בלי ילדים. תשע עשרה שנה לא היו לה ילדים, זה מספיק שנים כדי להתייאש לגמרי, ובכל זאת כשהתפללה לפני הקב"ה ונתת לאמתך זרע אנשים' דורשים חז"ל: 'זרע ששקול כשני אנשים, ומאן אינון משה ואהרן שנאמרו משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו'. "היא לא ביקשה סתם ילד רגיל, היא הלכה על הטופ שבטופ. לא מספיק לה משה רבינו, לא מספיק לה אהרן הכהן, היא רוצה ילד שיהיה שקול כנגד שניהם.

מון השמים בתחילת השנה שצליחני בשעורים אלא בחטין".
אני התפללתי על חיטים! אתה זרעת שעורים, לכן התפילה שלי לא
עזרה ולכן אירע כל הנזק. אם היית זורע חיטים, התפילה שלי היתה
מתקבלת ולא היה נגרם נזק בכלל!!!

על מי מדובר כאן? שאל רבי דן, האם בעל השדה הזה הוא גדול הדור?
לא כתוב שום רמז לכך בחז"ל, זוהי הלכה פסוקה בכל בעל שדה, גם
היהודי בעל הבית הפשוט, אתה פוגש אותו ברחוב עם כובע טמבל
ומכנסי חאקי, יש לו טענה הלכתית יצוקה, הרי היה לי ראש השנה,
קבלתי שם כח לבקש על כל השנה, אני בקשתי על חיטים, ברור לי
אפוא כי בקשתי התקבלה, הרי כתוב במפורש "ותגור אומר ויקם
לך"!!! אך כעת שזרעת שעורים לא היתה לתפילתי על מה שתחול!...
אנחנו חוזרים לפסוק שהזכירנו קודם... "פנה אל תפלת הערער ולא
בזה את תפילתם".

בעל השדה אינו גדול הדור, אבל התפילה הזאת נאמרה בראש
השנה. בראש השנה אפילו האדם הפשוט ביותר נמצא במדרגה של
"ולא בזה את תפילתם", ובדרגה של "ותגור אומר ויקם לך".

אשתף בחוויה אישית, היא טלטלה אותי אז והיא מטלטלת אותי
עד היום הזה...

אחד מבניי שיחי, בהיותו בכתה ב' עדיין לא ידע לקרוא בכלל, לקחנו
אותו למורות פרטיות בשיטות שונות ומשונות, אבל לא היתה שום
תזוזה ולא היה בדל של ראייה לכך שמהו מתחיל להשפיע עליו.

הילד לא ידע לקרוא בכלל בכלל!!!

בחודש אלול הגענו איתו למאבחנת גדולה בב"ב, והיא נתנה אבחון
מורכב, ובנתה תוכנית עבודה שהצריכה תהליך ארוך וממושך, כדי
להביא אותו לקריאה שוטפת.

הגיע ראש השנה, אמרתי לילד שישב ויפתח מחזור, וינסה אולי רק
לקרוא קריאת שמע, אותה הוא יודע לפחות חלקית בעל פה.

הילד התבייש וסירב, היות ואני משמש כבעל תפילה בערבית
ובשחרית, ניגשתי לפני העמוד והילד התיישב על מדרגות ארון
הקודש, בסמוך אלי.

כשהגעתי לתפילת שמונה עשרה, נפתח לבבי לתפילה. ראיתי את
הילד יושב שם, על הרצפה, מבוש ונכלם. מפחד לפתוח מחזור, כי
הוא לא מצליח להבין שום דבר ממה שכתוב שם. וזאת בזמן שחלק
מהחברים שלו כבר קוראים טקסטים באופן שוטף.

דמעות פרצו מעיני. את כל תפילת שמונה עשרה אמרתי כנגדו,
כל מילה בתפילה מצאה לה משמעות שונה כשהוא ישב כך מולי.
אמרתי "מחיה מתים ברחמים רבים" וכיוונתי עליו, 'ריבוננו של
עולם', אמרתי בליבי, 'ילד לא יודע לקרוא מה הוא?', תחייה אותו
בבקשה!!!

'קדושים בכל יום יהללון' - איך הילד שלי יוכל להלל אם לא ידע
לקרוא???

וכך לאורך כל התפילה, כל תיבה מתיבות התפילה, מצאה לה
משמעות לגבי הילד שאינו יודע לקרוא.

"אם היית שם, מה היית אומר לה? גברת, את עקרה! אין לך סיכוי
בכלל שייולדו לך ילדים. אז כשאת מתפללת תתפללי על ילד,
ואם תקבלי ילד, תשמחי עד השמים, ולא משנה אם הילד הזה יהיה
מוצלח יותר או מוצלח פחות העיקר ילד. מה את מבקשת כאלו
בקשות לא הגיוניות???"

"אלא, שחז"ל כבר אומרים שבראש השנה נפקדה חנה. בראש
השנה נפתח דף חדש לגמרי, העני הגדול ביותר יכול להיעשות
העשיר הגדול ביותר, והעקרה שכולם דשו בייאווה יכולה להיות
אם רבת בנים, ניתן אפוא בראש השנה לבקש הכל, וגם לקבל.
"והרי את כל הלכות תפילה אנחנו לומדים מתפילת חנה כידוע, אם
כן אנחנו צריכים ללמוד ממנה לא רק איך מתפללים אלא גם על מה
מתפללים, מתפללים גם על דברים לא הגיוניים בעליל".

אבל האמת ניתנת להיאמר, שרוב האנשים כשישמעו את העובדה
הזאת עם מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל, ירימו גבה בפליאה. מה עניין
שמיטה אצל הר סיני? איזה קשר בכלל יש בין תפילת חנה לתפילתו
של עני אמריקאי?

חנה היתה אשת אלקנה, הוא היה נביא. ממונה לומדים הלכות רבות
של תפילה - כמו שהגמרא במסכת ברכות אומרת: "כמה הלכתא
גברוותא איכא למשמעו מהני קראי דחנה...".

הוזה אומר שהיתה אשה גדולה עד מאוד, ובכל זאת לומד הגרש"ז,
שכל אמריקאי עני יכול לבקש כמותה ולקבל כמותה! מאיפה לקח
את זה מרן הגרש"ז?

התשובה טמונה בדבריו של הרבי רבי יונתן אייבשיץ, שכתב ב"יערות
דבש" ח"ב דרוש ה', שהסיבה לכך שהתפילות בראש השנה פועלות
באופן מיוחד, נעוצה בכך שבראש השנה אנחנו נולדים מחדש ממש.
זו בריה חדשה ואנו נידונים כקטן שנולד, ואם אני תינוק שנולד אין
זה משנה כלל וכלל מה הייתי עד היום, היום אני בריה חדשה.

היסוד הזה של 'בריה חדשה' לא היה מוגבל רק לאשתו של נביא או
לנביא עצמו. זה נכון לגבי כל אחד ואחד, ולכן אותו הכח שהיה לחנה
אם שמואל בראש השנה, יש גם לעני אמריקאי בראש השנה, וגם
לעשיר אנגלי או למלמד המתגורר בארץ הקודש. בין אם זה איש
ובין אם זו אשה, בין אם זה אדם מבוגר ובין אם ילד צעיר לשנים.

ראיה לכך הביא מרן המשגיח הגה"צ רבי דן סגל שליט"א שמדקדק
בדברי חז"ל דבר נורא ונפלא: הגמרא במסכת בבא מציעא אומרת,
שאם אמר אדם לפועל שלו שזרע עבורו שדה חטים, ושינה זרע
במקום שעורים ונשתדפו, יכול בעל השדה לתובעו לשלם לו על
מה שנשתדפו, על אף שאין זה משנה לכאורה מה היה זרע לו, הרי
השידוף הגיע ממם שעלו או מרוח קדים שהכתה בתבואה. מדובר
ב'אסון טבע'. כשנהר עולה על גדותיו ושוטף שדה זה משנה אם
גדלו שם חטים או שעורים?

ובכל זאת, יכול בעל השדה לתבוע את הפועל שישלם לו את מלוא
הנזק, כי בגללו נשתדפו השעורים.

ומהו כח תביעתו? הגמרא מסבירה: "דאמר ליה אי זרעתה חטי הוה
מקיים בי ותגור אומר ויקם לך ועל דרכיך נגה אור" (איוב כב, כח)
ופירש"י: "ותגור אומר מה שתבקש מן היוצר יעשה, ואני לא בקשתי

נראה לי שיקלו לשטוף רצפות של בית שלם, עם הדמעות ששפכתי אז באותה תפילה. התפרצתי וזעקתי להקב"ה: 'רבש"ע לכל אחד יש חלק בתורה למה לילד שלי אין חלק בתורה?! וכך חזרתי על עצמי פעם ועוד פעם'.

למחרת בבוקר הלכתי לתפילה, לא הערתי אותי, והוא הגיע בדיוק כשניגשתי לעמוד ב'המלך', הספסל בו אנו יושבים הוא מקביל לעמוד, שמתי לב שהילד יושב הפעם עם מחזור. אבל לא נתתי לב יותר מדי, הרי אתמול אמרתי לו שיישב עם מחזור פתוח לפניו, וכך הוא עושה למרות שכנראה אינו מבין כלום ממה שרואות עיניו.

אבל כשסיימתי והסתובבתי לבדוק מה קורה איתו, ראיתיו עומד ומתפלל תפילת שמונה עשרה. הוא קרא לאט, אבל קרא!!! אחרי קריאת התורה, היות ואני משמש כבעל תוקע בבית כנסת אחר, יצאתי לשם ושאלתי אותו אם הוא רוצה להתלוות איתי לבית הכנסת השני, או שהוא מעדיף להישאר כאן. הוא אמר שהוא נשאר ולא הולך עימי.

כשחזרתי לביתי, המתנתי לילדי שישובו הביתה, והתפלאתי שהם מתאחרים יותר מהרגיל. כשבאו שאלתי מדוע איחרו, והתשובה הייתה שהם המתינו לילד מכתה ב', שיסיים את התפילה... מאז הילד לא מפסיק לקרוא!

אחרי החגים שבנו לאותה מאבחנת, כפי שסוכם מראש. היא ירדה איתו כמה דקות כדי להתחיל בעבודה, אבל אחרי דקות אחדות היא פנתה אלינו בטרונאי: "למה לעשות איתי משחקים? זה לא הילד שראיתי לפני החגים!!!".

התעקשתי שכן, זה אותו ילד, והיא כעסה ואמרה שזמנה חשוב ומדוע אני מהתל בה, אין דבר כזה בעולם! עניתי ואמרתי, עברנו ראש השנה, היו תפילות ודמעות ונבראה בריה חדשה!!!

ונסיים במעשה שסיפר המשגיח רבי דן סגל שליט"א, וכך הוא מספר: מרן הגר"מ פיינשטיין היה פוסק הדור, אצל רבי משה שום דבר בעולם לא קבע את המציאות חוץ מהשולחן ערוך! הגיע בחור אל מרן הגר"מ, וסיפר שהרופאים אמרו לו שהוא לא

שאלו הגרש"ז: "תאר לך שאתה שומע את אחד מאותם אביונים, בר"ה מתפלל להקב"ה שיצליח לרכוש את חברת 'פורד' האמריקאית, שסך עלות החברה היא תשע מיליארד דולרים, מה היית חושב עליו?"

יוכל להיות אב לילדים כל ימי חייו, ומאחר וכעת הוא הגיע לפרק השידוכים, הוא נכנס לרבי משה ושאלתו בפיו, האם הוא מחוייב לספר זאת לפני שהוא ניגש לשידוך? או שמותר לו להעלים את המידע הזה מהמדוברת?

שאל אותו מרן הגר"מ: "מתי אבחנו אותך הרופאים בעניין זה?" והשיב שהיה זה לפני שלוש שנים כשעבר ניתוח מורכב.

ענה לו רבי משה: "אתה עברת שלושה ראשי שנים, שלש פעמים נעשית בריה חדשה. על הבריה הזאת אין שום קביעה שאין לה ילדים. אל תספר כלום ויהיו לך ילדים!..."

היהודי הקים בית עם עשרה ילדים! רבי משה לא התעסק עם מיסטיקה, הוא היה איש הלכה. הוא ידע שבראש השנה אנו נעשים בריה חדשה ממש, מה שהיה אינו קשור כלום למה שיהיה!!!

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק

הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

ובששון גדלה והאחד על והאחד על

ויאמרו הנה יום הדין ...

בימים אלה של ימי הדין הרחמים והסליחות,
כל אחד מוחפש 'משהו', קבלה קטנה שתרבה את זכויותיו
'זכות' בר קיימא שעם זה נזכה בדין לשנה טובה וסתיבת וחתימה טובה

ניתן להצטרף עכשיו בכל עמודת 'נדרים פלוס'

הקב"ה זימן לידך
את ההזדמנות הגדולה
להצטרף יחד עם
כל בית ישראל,
לתוכנית ההיסטורית
החדשה של 'דרשו'

'העמוד היומי'

לימוד היומי בגמרא,
בארבעה מסלולים שונים,
שאחד מהם בוודאי מתאים
בדיוק לך ולמידותיך...

הוסף כבר היום את ה'קבלה' הזאת והזכות תעמוד לך
הצטרף כבר היום לאחד מהמסלולים של העמוד היומי,
ויחד נזכה לשנה טובה וכתובה וחתימה טובה
וכתוב לחיים טובים כל בני בריתך...

"אני הקטן אמר הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זכיתי להתפלל כמה שנים בימים הנוראים אצל הרב מבריסק זצ"ל. אני זוכר כמו היום, וזה ממש לא יכול למוש מזכרוני, את הבכיות הנוראות של הרב בהפטרה של חנה הנביאה - בראש השנה הרב מבריסק לא היה בעל בכי, אבל במילים האלה - 'ופניה לא היו לה עוד' - היו יורדים מעיניו נחלי דמעות והוא היה נשנק מבכי..."

הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א, על תפילת חנה ואמונה תמימה

"ופניה לא היו לה עוד" (שמואל א', א', י"ח. תפילת חנה, הפטרה לראש השנה)

לכאורה צריך להבין: מה הטעם לכך שחנה "פניה לא היו לה עוד"? אם מחמת שהיתה בטוחה שתקבל תפילתה, הלא זה בכלל "עין תפילה".

מבאר ה"חתם סופר" בדרשותיו (דף ה), שכל מי שיש לו אפשרות בקשה לבקש מאת ה', הוא מחוייב לעשות כל מה שבאפשרותו, ואם אחר כל ההשתדלויות אינו מקבל את מבקשו - בין שמן הסתם לטובה היא מאיתו יתברך שימנע ממנו דבר זה.

כן עשתה חנה עד עכשיו, היתה מושדלת ומתאוה שיהיה לה בן. וכיון שעשתה כל מה שבידה, ונכנסה ביום ראש השנה לבית המקדש להתפלל לפני ה' - אז רפתה רוחה והתקררה דעתה, בין אם ימלא ה' את בקשתה ובין אם לאו. יש עוד עקרות בעולם והיא אחת מהן. לכן נאמר עליה: "ופניה לא היו לה עוד".

שלתך", למרות שהיא עדין לא רואה את זה - אבל הנביא כבר אמר לה, והאמונה בדברי הנביא שאומר בדבר ה' שיהיה טוב - הביאה אותה למצב של "ופניה לא היו לה עוד"... גמרנו! כל הפנים של עצבות, כל הפנים של יגון, כל המרירות, כל הקדרות, כל הדיכאון שהיה חרוט על פניה כל כך הרבה שנים, מהצרה הגדולה שהיא סובלת - ברגע שהיא זכתה לשמוע מנביא ה' בדבר ה' את המילים "ואלוקי ישראל יתן את שלתך אשר שאלת מעימו" - מיד "ופניה לא היו לה עוד", הפנים השתנו, הפנים הקודמות נעלמו. די, אין יותר עצבות, אין יותר דיכאון ויגון, יש רק שמחה.

הרב שהרגיש כתוב כאן את האמונה הנוראה בדברי הנביא אמר - ומיד כאילו כבר היה. "ופניה לא היו לה עוד"

ומוסיף בעל 'משמר הלוי': "לנו אין נביאים, אבל הקדוש ברוך הוא ברחמי המרובים מכח ההבטחה (ויקרא כו, מד) 'ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים', מעמיד לנו בכל דור ודור אנשים קדושים, זקני הדור, אלה שעשרות שנים זכו וזוכים ללמוד תורה לשמה, ושכינה מדברת מתוך גרונם. ממילא, כאשר זוכים לשמוע מגדולי הדור איזו מילה של תנחומים ושל עידוד, צריך שמכח האמונה הגדולה שאנחנו מאמינים בהם, יתקיים בנו 'ופניה לא היו לה עוד!'"

הגאון רבי משה מרדכי הלוי שולזינגר זצ"ל, מביא בספרו "דרשות משמר הלוי" עדות פלא על מה שראה בעת קריאת פרשה זו בנביא הנקראת להפטרה ביום הראשון של ראש השנה:

"אני הקטן, זכיתי להתפלל כמה שנים בימים הנוראים אצל הרב מבריסק זצ"ל. כל שבת הרב היה מקבל מפטיר, והוא היה קורא יחד עם ה'בעל קורא' את ההפטרה מהנביא, ושמעו כל מילה. אני זוכר כמו היום, וזה ממש לא יכול למוש מזכרוני, את הבכיות הנוראות של הרב בהפטרה של חנה הנביאה - בראש השנה - בשעה שהיו מגיעים לפסוקים שעלי הכהן אמר לחנה, אחרי שהיא שפכה לפניו את מרירות לבה: 'ואלוקי ישראל יתן את שלתך אשר שאלת מעמו', וכתוב על חנה: 'ותלך האשה לדרכה ותאכל ופניה לא היו לה עוד'. הרב מבריסק לא היה בעל בכי, אבל במילים האלה - 'ופניה לא היו לה עוד' - היו יורדים מעיניו נחלי דמעות וקולו היה נחנק מבכי..."

מה כתוב במילים האלה? מה הרגיש כאן הרב מבריסק? האשה האומללה הזאת, שכל כך הרבה סובלת, וכל כך הרבה שופכת שיה - כמו שכתוב 'מרוב שיחי וכעסי דירת'י' וכל כך שבורה ורצוצה, מיד כשהנביא אומר לה בדבר ה' "ואלוקי ישראל יתן את

והנה ביום ראש השנה בעלות השחר, ירד מלאך מן השמים ותקע שלושים תקיעות! כיוונתי את ליבי לצאת ידי חובה, אבל יש לי בעיה אחת: האם מלאך שתוקע בשופר יכול להוציא אחרים ידי חובה? "בני" - ענה רבי יצחק זילבר זצ"ל, - "הסר כל דאגה מלבך! יצאת ידי חובה!"

הגאון הרב מאיר צימרוט שליט"א על מסירות נפש לתקיעת שופר

לקראת ראש השנה שעבר, דאגתי מאוד שלא אזכה לשמוע קול שופר. והנה ביום ראש השנה, בעלות השחר, ירד מלאך מן השמים ותקע שלושים תקיעות! כוונתי את ליבי לצאת ידי חובה, אבל יש לי בעיה אחת: האם מלאך שתוקע בשופר יכול להוציא אחרים ידי חובה? הרי מלאך אינו 'בר חיובא' ומי שאינו בר חיובא, כמו חרש או קטן, אינו יכול להוציא אחרים ידי חובתם?"

"בני" - ענה רבי יצחק - "הסר כל דאגה מלבך! יצאת ידי חובה!" מורי ורבותי! איזו מסירות נפש של יהודים לתקיעת שופר! בתקופת האינקוויזיציה בספרד, כל יהודי שהיה נחשד בקיום פולחן דתי היה מעונה במרתפי האינקוויזיציה עינויים נוראיים. היהודים שרצו לקיים מצוות, נאלצו לעשות זאת במרתפי סתר, תחת מעטה כבד של חשאיות.

והנה קרב ובא ראש השנה. כיצד יתקעו בשופר? הקולות עלולים להגיע, חלילה, לאוזניים לא רצויות! הסכנה גדולה מאד... מפה לאוזן עברה השמועה כי ביום ראש השנה מתקיים קונצרט גדול. התזמורת של ספרד עם שלושים הנגנים שבה, תופיע בהרכב מלא. בין הנגנים היה נגן אחד יהודי. הוא הביא לאולם, שופר. במהלך הנגינה של התזמורת הוא הצליח לשזור שלושים תקיעות עם השופר, וכל זאת מתחת לאף של הס"מ בעצמו, שישב עם שלוחי השטן, ולא העלו על דעתם שעשרות יהודים שבאו להשתתף בקונצרט - באו כדי לקיים את מצוות היום.

רבי יצחק זילבר זצ"ל היה יהודי שכולו מסירות נפש להשם יתברך ולתורה הקדושה.

מון הרב אלישיב זצ"ל העיד עליו שהוא אחד מל"ו צדיקים שהעולם עומד עליהם.

בדרשותיו הוא לא היה צריך לדבר הרבה. הוא היה צריך רק להפשיל מעט את השרוולים, ולהראות לקהל את הורידים הנפוחים שבוזרועות ידיו... זה כבר הספיק בכדי לעורר את הקהל להתחזק! כשהוא היה ברוסיה, והמלכות הרשעה הכריחה אותו לעבוד בשבת, היה הוא פוצע את עצמו, כדי שלא יצטרך, חלילה, לחלל שבת! מזה התנפחו לו הורידים.

רבי בן ציון, בנו של רבי יצחק, נשלח, בהיותו ברוסיה, לעבוד במחנה כפייה צבאי. מסביב למחנה היתה שמירה הדוקה, יומם ולילה. חיילים עמדו בתוך מגדלי שמירה גבוהים לצפות אם אין תנועה של אויב מתקרב. רק בצידו האחורי של המחנה לא היתה שמירה, וזאת משום שהיה שם "יער בראשית" - יער גדול שלא דרכה בו כף רגל אדם מששת ימי בראשית. מהצד הזה לא היה חשש שיבואו אויבים, ולכן לא היה צורך להציב שם שמירה.

והנה, מתקרב ראש השנה, ורבי בן ציון החל דואג: מה יהיה על מצות תקיעת שופר בראש השנה?

גם אביו, רבי יצחק, דאג לבנו... כיצד יעבור עליו, חלילה, ראש השנה בלי שופר?

בערב ראש השנה הכין רבי יצחק "עירובי תחומים", ובמשך כל ליל ראש השנה צעד ברגליו בין עצי היער! בעלות השחר הצליח להגיע לשער האחורי של המחנה.

הוציא את השופר מכיסו, תקע שלושים תקיעות, וברח...

כל המחנה התעורר לתחייה. החיילים זינקו לעמדותיהם והיו בטוחים שהתחילה המלחמה... הם סרקו בקפידה את כל השטח, ועד שהבינו שהקולות הגיעו מכיוון היער - הספיק רבי יצחק להעלים מעיניהם...

"עברו מאז תשעה חדשים" - סיפר רבי יצחק - "במשך כל הזמן הזה לא ראיתי את בני, לאחר תשעה חדשים הוא השתחרר, בחסדי השם יתברך, ממחנה הכפייה".

הוא פנה אלי ואמר לי: 'אבא! אני רוצה לספר לך סיפור, שאני יודע מראש שלא תאמין לי שהוא קרה, ובכל זאת אספר לך, כי כך היה המעשה!'

החליט אותו תלמיד חכם, לשהות ביום הדין הקדוש והנורא במחיצתו של הכהן הגדול מאחיו, מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל. ה'חפץ חיים' אכן קיבלו בסבר פנים יפות, והזמינו לסעוד על שולחנו בליל ראש השנה. היתה זו חוויה שנשמרה בזכרוננו לנצח. בין כל הרגשי הקודש והאימרות הנוקבות, אמר ה'חפץ חיים' בעת הסעודה כך:

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

לפול ברוחינו, אלא תיכף ומייד לקיים בעצמינו 'התנערי מעפר קומי'
ולשוב אל טהרתינו כבראשונה - כי העבירה לעולם לא נהפכת לחלק
מן המהות של יהודי!".

זהו חז"ל מפורש (שה"ש ו, א): "אל גינת אגוז ירדתי, אמר חורי: מה
אגוז זה אם נופל לתוך הטינופת, אתה נוטלו ומורקו ושוטפו ומדיחו,
והוא חוזר כתחילתו, והוא יפה לאכילה, כך כל מה שישאר מתלכלכין
בעונות כל ימות השנה, בא יום הכיפורים ומכפר עליהם".
אצל כלל ישראל החטא אינו פוגם בפנימיותם, הוא דבוק רק בהם, רק
בחיצוניותם, לכן על ידי מריקה ושטיפה יכול האדם בקלות לקנחו.
זהו גדר כפרת יום הכיפורים, שמגיע ומקנח את עוונותיהם של
ישראל כלא היו.

רגשות יאוש ורפיון בתשובה, הן בכלל הלאו של "ולא תתורו"

ישנה לשון מופלאה של אחד הראשונים, רבינו הריב"ש זצ"ל (בצוואתו
אות מו), שכותב אודות התשובה לקחים נצרכים ובפרט בדורינו:
"ל...בהתחלתו לעבוד השם, אל ירבה בדקדוקים יתירים בכל דבר
שעושה, שזה כוונת היצר הרע, לעשות לאדם מורא שמה אינו יוצא
בדבר זה, כדי להביא אותו לעצבות, ועצבות היא מדה מגונה ומניעה

הבה ונגלה פנינה מדברי הרמב"ם בהלכות תשובה (פרק ז הלכה ו).
כך כותב הנשר הגדול: "גדולה תשובה שמקרבת את האדם לשכינה,
שנאמר 'שובה ישראל עד ה' אלוך'... ונאמר 'אם תשוב ישראל נאם
ה' - אלי תשוב', כלומר: אם תחזור בתשובה - בי תדבק. התשובה
מקרבת את הרחוקים, אמש היה זה שנאו לפני המקום, משוקץ
ומרוחק ותועבה, והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד".

כתובה כאן ברמב"ם נקודה נפלאה ממש: התשובה היא כח אדיר
ומופלא - כח שבעצם נובע ממה שטמון בפנימיותו של כל יהודי
ויהודי. נשמתו של כל יהודי היא 'חלק אלוה ממעל', חצובה מתחת
לכסא הכבוד, ויש בה קדושה וטהרה אינסופיות. "ישראל אף על פי
שחטא ישראל הוא" (סנהדרין מד, א), ולכן אפילו אם הוא ירד לשאול
תחתית והתרחק ריחוק רב - נקודת הטהרה שלו אינה נפגמת, וברגע
שיחליט לחזור, הוא נהפך בין רגע ל"אהוב, נחמד, קרוב וידיד".

איזה פתח מאיר עבור כולנו לעבודת התשובה!

הגאון רבי מנחם צבי ברלין שליט"א, ראש ישיבת 'רבינו חיים עוזר',
מספר, כי שמע פעם על תלמיד חכם צעיר מגרוזיה שיצא למסע
לליטא כדי לקבל 'סמיכה' ממרן הגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל.
כיוון שהיה זה כמה ימים לפני ראש השנה, החליט אותו תלמיד חכם
להמשיך אחר כך לראדין, ולשהות ביום הדין הקדוש והנורא במחיצתו
של הכהן הגדול מאחיו, מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל. ה'חפץ חיים' אכן
קיבלו בסבר פנים יפות, והזמינו לסעוד על שולחנו בליל ראש השנה.
היתה זו חוויה שנשמרה בזכרוננו לנצח, והוא מסר כמה וכמה פנינים
שזכה לשמוע בהזדמנות מיוחדת זו. בין כל הרגשי הקודש והאימרות
הנוקבות, אמר ה'חפץ חיים' בעת הסעודה כך:

"כל יהודי צריך לדעת את ההבדל היסודי והעצום שבין קיום מצווה,
לחלילה וחס עשיית עבירה. כאשר יהודי נכנס לעול מצוות, קוראים
לו 'בר מצוה' - בן של מצווה, כי המצוות קשורות ומחוברות עימו כמו
בן שאינו יכול לנתק את הקשר הטבעי עם אביו. אבל יהודי שנפל
רחמנא ליצלן בעשיית חטא, גם אם הוא שקוע בדבר לא עלינו, הרי
שכיניו הוא 'בעל עבירה', ולא 'בר עבירה' - כיון שזה אינו קשר דם,
אלא קשר בין בעל לאישה הניתן לניתוק ולביטול".

"נמצא, שכאשר עושים מצוה, מתקשרים עם הבורא יתברך בקשר בל
ינתק, מרומם ומזכך; ואם נכשלים לחילה בעבירה, הרי שעלינו לא

גדולה לעבודת הבורא יתברך. ואפילו אם נכשל בעבירה חס ושלום, לא ירבה בעצבות ויסתור הבנין שלו ויקל ויפקיר עצמו, הואיל ויצא חוץ לגדרו שיבוטל העבודה, רק שיעצב על העבירה, ויבוש מהבורא יתברך, ויתחנן לו להעביר את רעתו, ויחזור לשמוח בהבורא יתברך, כיון שהוא מתחרט בחרטה גמורה ובדעתו שלא ישוב לכסלתו בשום פעם.

"ואפילו כשיודע בודאי שאינו יוצא בדבר אחד מחמת מניעות הרבה, לא יהיה עצב, ויחשוב שהבורא יתברך בוחן לבות וכליות, שהוא יודע שרצונו לעשות מן המובחר, רק שאינו יכול, ויחזק עצמו לשמוח בהבורא יתברך..."

בדברים אלו עומד הריב"ש על אחת מההפרעות הגדולות ביותר שיש לעבודת התשובה - טענת "אין לי סיכוי" והיאוש שבא בעקבותיה. הבעיה היא שטענה זו של היצר מתחפשת לתחושה הנובעת ממקום סתור, של צער על עשיית עבירה וריחוק מהקדוש ברוך הוא, אך האמת היא כי אין בינה לבין האמת ולא כלום. כלל זה נקוט בידך, היו אומרים בעלי המוסר: אם מחשבה כלשהי מובילה להתקדמות, הרי היא מחשבה טובה; ואם היא מובילה לעצירה או אף לנסיגה, הרי שמקורה אינו סתור.

מחשבות הייאוש והטענה כי "התרחקתי יותר מד", אינן רק לא נכונות כמו שהארכנו קודם לכן - הן גם מזיקות ממש ומשמשות כנשק החזק ביותר של היצר הרע בימים אלו, בהם המוני מבקשי השם נחלצים מרשתת בזה אחר זה, והוא עושה כל שביכולתו לרפות את ידיהם.

על כך מייעץ הריב"ש שלא להתייחס להרגשות המזויפות הללו. העצה היא להאמין בלב שלם ברצונו של השם יתברך, לקבלינו לחיזוק באהבה רבה ולטהרני ולקדשני, ולדעת כי כל יהודי באמת ובתמים רוצה לעשות את רצונו יתברך - אלא שהשאר שבעיסה מעכב. אנחנו צריכים לעשות מה שאנו יכולים, וזה בדיוק מה שמבקש הבורא יתברך מאיתנו.

בעלי המוסר וגדולי הדורות האחרונים לימדונו, כי בזמנינו ובמצבנו הדרך המובחרת לקיים 'קבלה לעתיד' שהיא מחלקי התשובה המעכבים, היא על ידי 'קבלות' שהאדם מקבל על עצמו. זוהי נקודה מרכזית מאד, כיוון שגם אם האדם מרגיש כי הוא מתקשה להשתנות בבת אחת, הרי שבכוחה של קבלה אחת אמיתית, ואפילו קטנה, להמליץ זכות בעדו כי הוא עבד השם וחפץ להשתנות.

אך גם כשיבוא האדם לקיים עצה זו בנפשו, ולקבל על עצמו קבלה אמיתית, עליו לדעת כיצד ובמה לעשות זאת. בתקופת מגורי בירושלים עיר הקודש, הייתי מתפלל מדי פעם בבית מדרשו של הגאון רבי צבי מרקוביץ זצ"ל, ראש ישיבת 'קרלין' ומלפנים רבה של העיר רמת-גן, ושומע את שיחותיו ושיעוריו העמוקים והמאירים. זכרני שמדי שנה היה רבי צבי נושא דברים בעניין הקבלות, וחוזר על משל נפלא ששמע מאחד מגדולי הדורות. כה אמר:

"היה מעשה באדם אחד, שחשקה נפשו לקנות ציפור מדברת - תוכי. הוא בירר וחקר, והופנה לאיש המתעסק במכירת חיות מחמד, שאצלו יוכל למצוא את מבוקשו. הוא פנה אל האיש, והלה אכן אישר כי הוא יוכל למכור לו תוכי כרצונו.

"הם נפגשו, והמוכר הראה לו כמה תמונות של מיני תוכים הזמינים ברשותו. הוא אף השמיע לו את הקולות שהם משמיעים בטייפ, ולבסוף הם סיכמו על אחד מהם, כולל עיסקה של רכישת כלוב ומזון ציפורים לתקופת מה. המוכר סיכם והכל נסגר בכי טוב, ואז אמר המוכר ללקוחו: 'הבה ונצא החוצה לחצר'. הראה לו עץ גבוה שהיה נטוע שם ואמר לו: 'הנה אתה רואה, הציפור נמצאת כאן למעלה... קח סולם, מלכודות וכלי ציד ותנסה ללכודה. אם תצליח תוכל לקחת אותה לביתך'..."

"הלקוח לא האמין למשמע אוזניו. 'אתה צוחק עליי?!', שאל בזעם. 'אז מה דיברת איתי בכלל, אם המוצר שביקשתי אינו ברשותך? אם אתה מוכר לי תוכי, אתה צריך ללכוד אותו, לא אני!...'"

"כשאדם בא לפני הקדוש ברוך הוא ורוצה 'להציע הצעה' ולקבל קבלה, עליו לבוא עם 'סחורה שקיימת ברשותו', ולא להבטיח 'ציפורים על העץ' - סיכם רבי צבי את רעינו המאלף. עם קבלות מוגזמות ואינן מעשיות, שאין סיכוי לעמוד בהן, אין טעם לבוא לפני הבורא יתברך. זה מראה חלילה על זלזול וחוסר רצינות.

לאור זה הסביר רבי צבי במתיקות, את לשון הנביא ירמיה במגילת איכה: "נִשְׂאָ לִבְנֵינוּ אֶל פְּסִים אֶל אֵל בְּשָׁמַיִם" (מא, ג). "הפשט הוא", אמר רבי צבי, "שכאשר אדם נושא את לבבו בתשובה אל אביו שבשמים, יקבל על עצמו קבלות מעשיות לחיזוק, קבלות שיהיו בהשגתו, בכפות ידו, ולא על העץ, רחוקות מגובהו והשגתו!"

עליו לקבל על עצמו קבלה קטנה, עליה אנו בטוחים במאת האחוזים שנוכל לעמוד בה. קבלה יציבה כזו, קטנה ככל שתהיה, מהווה פתח להביאנו לתשובה ולחיזוק בשאר העניינים.

הגאון הצדיק רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, משיגי ישיבת קמניץ, סיפר לתלמידיו כי רבו, מרן הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל, היה שואל אותם בתקופת הימים הנוראים מה הקבלות שקיבלו על עצמם, וכשהשיבו מה שהשיבו היה אומר: "טוב ויפה, אבל תורידו, תורידו..." כי עדיף לקבל קבלות קטנות ושיהיו איתנות ויציבות לזמן ארוך, ומהן אם ירצה השם להבנות הלאה.

רבי אליהו היה מוסיף ואומר, כי אחת הקבלות הכי טובות היא לימוד המוסר באופן קבוע, ולו לזמן מועט. אין כמו לימוד המוסר כדי לעזור לאדם לשוב אל בוראו בלב שלם.

ידידי הגאון רבי יצחק אלחנן שיינברגר שליט"א, ר"מ בישיבת 'קול תורה' לצעירים, סיפר לי כי שנה אחת שמע מהגאון רבי אפרים נחום ברודיאנסקי זצ"ל, מחשובי מרביצי התורה בדור העבר, על הקבלה שקיבל על עצמו לקראת ימי הדין. מה היתה הקבלה? חיוק בתורה - אם יארע והוא יזדקק לכלי כתיבה במהלך הסדר, הוא קיבל על עצמו שלא יבקש עט ממישהו שלומד בחברותא, אלא מאחד שלומד לבדו, כדי להפחית את ביטול הזמן...

לכאורה פלא על אדם כה גדול, שמקבל על עצמו קבלה הנראית כה קטנה ופשוטה. אך דווקא גדולי הדור ידעו והבינו כיצד מתייחסים לחיזוקים קטנים, וכמה ערך יש להם בכל עבודתו הרחנית של האדם. שמעתי מיהודי יקר סיפור קטן, שמוסיף נופך לנקודה חשובה זו: בהיותו בחור בישיבה, הוא חווה תקופה קשה מאד, והרגיש כי אינו

משום מה הייתי חייב לשאול אותו, האם יש קשר משפחתי בינו ובין האיש השני שהתקשר קודם לכן. להפתעתי התשובה היתה שהם לא רק אחים, אלא שהם גם לומדים בחברותא ועושים את המבחנים של 'דרשו' ביחד. התברר לי שהשניים לומדים בחברותא כבר שלושים שנה ברצף...

הרה"ח ר' יחיאל יהושע גולדברג, איש 'מוקד דרשו', מספר על ההתרגשות מעמך ישראל, ועל התפילות בראש השנה

אבל אני שומע יום יום ושעה שעה מאינספור נבחרים, שההגעה למבחן מדי חודש בחודשו נותנת להם המון, בין אם הם בני 14 ובין אם הם בני 64, וכבר נתקלתי בנבחרים בגיל 90!!!
אני חושב שיש בזה לימוד זכות גדול, ובעיקר מחייב גדול לכל אחד ואחד. מי שרוצה להתקדם, מי שרוצה לדעת, מי שרוצה להיות חלק מהמפעל הענק הזה שזוכה להעמיד תלמידי חכמים יום יום כבר למעלה מחצי יובל שנים - אל תהססו, אל תחשבו פעמיים, פשוט הצטרפו למבחן הקרוב ותכניסו את המבחנים הללו לרוטינה, לשגרת החיים הרגילה שלכם. אני מבטיח לכם שלא תתחרטו על כך.

ידוע לכל, אחד שראש השנה הנו יום שבו יכול כל אחד ואחד להפוך את גורלו ולשנות את מצבו מן הקצה אל הקצה. אין ספור אנשים מועדים שהם התפללו בראש השנה ברצינות ובכוונה גדולה על עניינים שונים, וראו ישועות באופן שנראה לכאורה למעלה מדרך הטבע, אבל האמת היא שזה הטבע עצמו, כך ברא הקב"ה את עולמו, שפעם בשנה הוא פותח את הכל מחדש, ולכל אחד יש הזדמנות להתפלל מעומק הלב, ולהביא לשינוי משמעותי בגורל

ערב יום הדין עכשיו, וכשאנחנו נמצאים בזמן כזה, דומני שכדאי לאחוז במידת לימוד זכות על עם ישראל, להרבות כבוד שמים ולספר על אחינו ובשרינו, יהודים שחיים בינינו ומוסרים נפשם על התורה ועל העבודה. בכך גם נקדש שם שמים, ואולי גם נזכה לטעת בלבותיהם של אנשים נוספים את הרצון ללכת באותה הדרך.

חושבני שאחד הסיפורים המרגשים ביותר, שנתקלתי בהם השנה במסגרת עבודתי ב'דרשו', היה המקרה שבו עניתי לשיחת טלפון של יהודי מבוגר יחסית, נשמע כמו אחד שכבר יצא לפנסיה או עתיד לצאת בקרוב, והוא שואל אותי כמה שאלות לגבי המבחן הקרוב, והציון שקיבל במבחן הקודם.

השבתי לו על שאלותיו, דבר דבור על אופניו, כפי שאני עושה מדי יום מול עשרות פונים, וכפי שעושים חברי היושבים לצידי במוקד הטלפוני של 'דרשו', ומשיבים גם הם במקביל לעשרות ואף למאות פונים אחרים.

חלפו שעתיים, אולי שלוש שעות, והנה מתקשר יהודי נוסף עם שם משפחה זהה לזה ששוחחתי עמו קודם לכן. גם הגיל שלו היה די דומה, יש ביניהם פער של שנתיים אולי, ואם לא די בכך גיליתי שהוא גם מתגורר באותו אזור כמו הקודם, בשיכון ויז'ניץ בבני ברק. האמת שאני אמור להיות איש שירות, אנשים שואלים אני צריך לענות באדיבות, זה לא התפקיד שלי לפתוח בשיחת רעים עם הפונים, אבל את חטאי אני מזכיר - לא הצלחתי לעצור את עצמי. משום מה הייתי חייב לשאול אותו האם יש קשר משפחתי בינו ובין האיש השני שהתקשר קודם לכן.

להפתעתי התשובה היתה שהם לא רק אחים, אלא שהם גם לומדים בחברותא ועושים את המבחנים של 'דרשו' ביחד. התברר לי שהשניים לומדים בחברותא כבר שלושים שנה ברצף!

התרגשתי עד מאוד. שני אחים, לכל אחד מהם יש משפחה משלו, שבט שלם בלי עין הרע, הם מקדישים זמן לשמור על הקשר ביניהם יום יום, ולא סתם מפטפטים על דא ועל הא, אלא יושבים ולומדים יחד, ובסופו של חודש גם הולכים לעשות את המבחן.

לא פעם אנחנו רואים ושומעים על אנשים שמתביישים לעשות מבחן, זה נראה כמו מושה ששייך לילדים בחיידר, או מקסימום לבחורים בישיבה.

המתוכנן לו לשנה הקרובה.

סיפר לי חבר סיפור מדהים שאירע לפני שנתיים. היה לו ילד שעלה חודש קודם לכן לשיעור ג' בישיבה קטנה, והוא היה מאוד מודאג מהשאלה, לאיזו ישיבה גדולה הבן שלו יתקבל בשנה שלאחר מכן. הוא החליט שהוא מקדיש את התפילות שלו בראש השנה לעניין הזה, והתפלל בכל לבו שהילד יתקבל לישיבה פלוניא, אבל היה לו גם שכל להוסיף עוד 'כוכבית' קטנה לבקשה שלו - רק אם זה טוב לילד. אם לא טוב לו בישיבה הזאת, יהי רצון שיתקבל לישיבה אחרת שכן מתאימה לו, ושבה יהיה לו טוב.

עברו כמה חודשים, הבחור נרשם לאותה ישיבה שאליה רצה האבא שהוא יתקבל, ולא עלתה על דעתו להירשם לישיבה אחרת.

אבל מה? באותה ישיבה יש הרשמה גדולה מאוד, ולכן לקח זמן עד שחזרו אליו עם תשובה. בינתיים התחיל האבא להילחץ, ובעודו מדמיינ במחשבתו את הצער הנורא שייגרם לו כשיתברר שאפילו לא קראו לבנו להיבחן, פתאום יצר איתו קשר מישהו, והציע לו להשום את בנו לישיבה אחרת, גם היא ישיבה טובה, אבל אין לה כזה שם נוצץ.

האבא שכבר היה כמעט היסטרי, הסכים מיד, ובאותו יום אחר הצהריים כבר הזמינו את בנו להיבחן למחרת בבוקר. בתוך יום וחצי הילד כבר התקבל לאותה ישיבה, והאבא הסכים מיד עם הנהלת הישיבה שהוא אכן שולח לשם את הילד.

זמן קצר לאחר מכן הוא מקבל טלפון מהישיבה הראשונה, שזומינים את הבן להיבחן, אבל האבא אמר להם שזה כבר לא רלוונטי, הם כבר סיכמו עם ישיבה אחרת, ולא הולכים להפר את הסיכום.

ומה קרה? התברר שהישיבה הזאת מתאימה בדיוק להלך רוחו של הבחור, והוא הצליח שם מעל ומעבר למשוער. התפילות שהוא התפלל בראש השנה, ה'כוכבית' הזאת שהוא הוסיף, התקבלו! הקב"ה הוביל את הילד באופן מיוחד בדיוק למקום המתאים לו, והבחור עושה חיל בלימודיו ב"ה.

ואספר עוד מעשה שבדידי הווא עובדא: מן השמים זיכו אותי שיש לי רגש מאוד מיוחד לרבי שמעון בר יוחאי ולשהייה על ציונו הקדוש. כחסיד לעלוב הורגלתי מגיל צעיר מאוד להגיע מדי שנה בשבת פרשת בהעלותך למירון, והטעם המיוחד הזה של שבת במירון נכנס בי. עבורי זה התענוג הכי גדול בעולם, שבת במירון.

אבל מה? לעשות שבת במירון זה לא סיפור זול. ב"ה יש משפחה עם ילדים, אני לא יכול לברוח להם ול'לעשות חיים' לבד. צריכים לשכור דירה, לשלם טבין ותקלין, וחשבון הבנק שלי לא כל כך מקבל בהבנה את הרעיון הזה...

נו, מה עושים? מתפללים! שנה אחת התפללתי על כך בראש השנה מעומק הלב, ממש בהשתכחות הנפש, בדמעות: "ריבונו של עולם, השנה אני רוצה להיות חמש שבתות במירון. חמש שבתות! זכה אותי שאוכל להגשים את החלום הקסום הזה!!!".

ומה אתם חושבים? כמה שבועות אחרי החגים, ביום חמישי אפרורי

וחורפי למדי אני מקבל טלפון מגיסי ששואל אותי אם אני רוצה להיות שבת במירון. "מה זאת אומרת רוצה?", השבתי לו, "אני משתוקק לזה!!!". התברר שהוא החליט לנסוע עם המשפחה שלו למירון ושכר דירה גדולה יותר משמעותית ממה שהוא צריך כי זה הסתדר לו ככה: "אם אתה רוצה לבוא, אז תבוא, זה לא יעלה לך כסף!!!".

בדרך לא דרך מצאתי את עצמי גם בשבת הגדול, במירון, בעלויות מינימליות. אני לא בטוח שלעשות שבת בבית היה יוצא לי יותר זול. שבת בהעלותך זה הרי ממש נקבע משישתי ימי בראשית שעושים במירון, ואין מקום לשאלה בכלל בעניין זה, וגם העלויות לא גבוהות כי אנחנו נוסעים במרוכז עם כל המשפחה ושוכרים מתחם גדול, מה שמוזיל את העלויות.

כשהתקרב בין הזמנים, החלו במשפחתו של מורי חמי שיחי' לארגן איזו שבת התאחדות לכל בני המשפחה, וכמובן צריכים לקחת מקום גדול, כי ב"ה כבר אין מקום לכולם בסלון של השווער והשוועגר. אחרי דין ודברים החליט לעשות את השבת ב... מירון.

וכשהתקרב ראש השנה, נסעתי לשבת נוספת במירון, יחד עם החבורה של מגיש המישרים הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, שזכיתי להיות חבר בה, ומדי שנה נוסעת החבורה כולה בראשות הרב בידרמן, לשבת במירון בחודש אלול.

הנה כי כן, עשיתי חמש שבתות במירון, וחשבון הבנק שלי אפילו לא הרגיש את זה...

לסיום אני רוצה לשתף את הציבור בווארט מאוד חזק שמורי ורבי כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב זצ"ל היה אומר כסדר, גם בראש השנה. כתוב, שכאלישע הנביא רצה לגמול לאשה השנומית על החסד שעשתה עמו כשבנתה לו עליית קיר, הוא שאל אותה אם היא צריכה שיעזרו לה במשהו, אולי בבית המלך או משהו אחר, והיא השיבה תשובה מאוד תמוהה: "בתוך עמי אנוכי יושבת".

שאל האדמו"ר זצ"ל, מה הפשט בתשובה הזאת? שואלים - אם את צריכה עזרה תגידי שכן, תגידי שלא, מה זה "בתוך עמי אנוכי יושבת"?

ביאר זאת הרבי לפי ווארט שהיה אומר תמיד בשמו של הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג על הפסוק "משפטי ה' אמת צדקו יחדיו" - כשמלך בשר ודם רוצה להעניש מישהו שחטא כנגדו, הוא מעניש אותו בלי להתחשב בצער שייגרם לאשתו, לילדיו, לחברים שלו. מי שחטא, מגיע לו עונש.

אבל מלך מלכי המלכים אינו כן, הוא לא יעשה שום דבר שיגרם צער למי שלא נגזר עליו להצטער. לכן גם אם אדם אחד מתנהג שלא כשורה, אבל יש לו אוהבים וחברים שכן מתנהגים כשורה ולהם לא מגיע עונש, ממילא גם הוא עצמו לא יענש כדי שלא לצער את חבריו.

זה הפשט בפסוק: "משפטי ה' אמת צדקו יחדיו", הם צריכים להיות צודקים יחדיו לאדם עצמו, למשפחה שלו, לאוהבים שלו, רק אחרי

דמותו ההדורה והקורנת ניצבת כעת בפתח חדר האוכל של הישיבה. הציבור משתתק בעיצומה של השירה. הבחורים קמים על רגליהם ותמהים זה לזה, מה מחפש ראש הישיבה כעת בחדר האוכל? מדוע הוא אינו פונה אל ביתו ומשפחתו?

על אצילות דרכיו וברכת ה"ותזכה לתורה", של הגאון רבי משה שמואל שפירא זצוק"ל

מאת: הרב ישראל היימן

ליל א' דראש השנה בהיכלה של ישיבת באר יעקב.

היכל הישיבה מלא מפה לפה, בכותל המזרח ישובים רבני הישיבה, ובראשם ראש הישיבה הגאון רבי משה שמואל שפירא זצוק"ל. אווירה של חרדת הדין דקה מהולה ברוממות הדעת של המלכת ה' מלווה את התפילה. כאן, בהיכלו של ר' משה שמואל שולטים ההדר הוואלוזיאני והחריפות הבריסקאית בערבוביה. אין כאן לחץ מיותר, אין כאן השתפכויות יוצאות דופן... חודש שלם עמלים כאן על השגת רוממות הדעת הזו שמזדקקת כהנה וכהנה ביומיים הגורליים שלפנתחנן.

התפילה מסתיימת. כעת משתרך תור ארון לפני מקומו של ראש הישיבה, כל בניו של האבא הגדול עוברים לפניו כבני מרון לברך ולהתברך. ר' משה שמואל עומד על רגליו שעה ארוכה מאד, פניו להבים מאימת הדין ובעיניו אש האהבה לבניו תלמידיו. אין בחור בישיבה שיוותר על המעמד הזה. אין מי שיכול להיכנס לשנה החדשה בלי לשמוע את המילים "לשנה טובה תכתב ותיחתם - ותזכה לתורה!".

הברכה הזו יצאה מפיו של ראש הישיבה מאות פעמים בזה אחר זה. זו לא הייתה מונוטונוזית, הייתה שם כוונה אמיתית שמוישי'ה שהשנה קצת היה לו קשה - יצליח יותר שנה הבאה. ובשנה אחרי הייתה הכוונה, שאברימ'ה שבשנה האחרונה התקדם מעל ומעבר למצופה, ימשיך ויפרח גם בשנה הקרובה... כל אחד ואחד קיבל את הברכה המיוחדת לו, אבל לכולם זה היה מקופל באותו משפט. "לשנה טובה תכתב ותיחתם - ותזכה לתורה!".

בחדר האוכל של הישיבה סעודת החג בעיצומה. כובד ראש אופייני מתובל בדברי תורה ובשירים מענייני דיומא. בבית המדרש התור מתקצר והולך, ובעוד דקות ספורות יפנה גם ראש הישיבה לביתו לסעוד את סעודת החג, ולהתכונן לעבודת היום של מחר. אבל לא. לראש הישיבה יש עוד משהו חשוב מאד לסדר לפני שהוא ממשיך את סדר עבודתו.

דמותו ההדורה והקורנת ניצבת כעת בפתח חדר האוכל של הישיבה. הציבור משתתק בעיצומה של השירה. הבחורים קמים על רגליהם ותמהים זה לזה, מה מחפש ראש הישיבה כעת בחדר האוכל? מדוע הוא אינו פונה אל ביתו ומשפחתו?
ר' משה שמואל אינו מבזבז שניה מיותרת. הוא ניגש בצעד זריז

לאחד הבחורים ובשקט שמשתרר בחדר האוכל נשמעות המילים הנאמרות בקול צלול. "ותזכה לתורה!".
זהו. ראש הישיבה סב במהירות ויוצא מחדר האוכל לכיוון ביתו. בסיום סעודת החג מתגודדים מול הבחור הנבון והמרוגש קבוצת חברים. הם מנסים לברר את פשר המחזה אותו ראו כולם. "עמדתו בתור כמו כולם", סיפר הבחור, "ראש הישיבה לחץ את ידי וביקר את הברכה הקבועה. רק שמאחורי לפתע נדחף מישהו, שבטעות דחף אותי והבא אחרי בתור כבר ניגש, כך שאת סיומה של הברכה 'ותזכה לתורה' לא שמעתי".
דמעות עמדו בעיניו של הבחור. מכל המאות שעברו היום מול ראש הישיבה, הוא זכר בחור בודד שאת סיומה של הברכה כנראה לא שמע, והוא בא להשלים אותן. זה היה איכפת לו, סימן שזה באמת עניין אותו שאני אזכה לתורה בשנה הבעל"ט.

בעיצומו של היום המקודש אליו מכוונים כל ימי האלול ועשרת ימי התשובה, היום בו אנו משלימים את עבודת התשובה, שהיא המרכזית בעבודות ימים אלו, אנו קוראים את ההפטרה המוסרית ביותר במהלך השנה. בהפטרה הזו מונח היסוד לכל עבודת הימים האלו. היא באה להזכיר לנו את הנושא המרכזי שח"ו לא יהיה העיקר חסר מן הספר.

"קרא בגרון אל תחשוך כשופר הרם קולך... ישאלוני משפטי צדק קרבת אלוקים יחפצון" - הנביא קורא לכל עובדי ה' החפצים להתקרב לאלוקיהם, ולנצל את הימים האלו לעבודה הנכונה ביותר. אותם עובדי ה' לא מבינים למה העבודה שלהם לא מצליחה? למה כל שנה מחדש הם מרגישים שהם עושים 'בכאילו' ובסיום ימי הדין הכל חוזר להיות כמו שהיה, למה הם לא מצליחים להתרומם באמת? **"למה צמנו ולא ראית עינינו נפשנו ולא תדע"** (יש מי שלא מזדהה עם הכאב הזה שמלווה כל כך הרבה עובדי ה' בימים אלו?) אבל התשובה כתובה מיד בפסוק הבא. והמילים נוקבות חדרי בטן! **"הן לריב ומצה תצמונו ולהכות באגרוף רשע... הכזה יהיה צום אבחרהו יום ענות אדם נפשו, הלכוף כאגמון ראשו ושק ואפר יציע, הלזה תקרא צום ויום רצון לה"**. מילים כדורבנות! הנביא מסביר לנו, שהצום גרידא אין בו שום חפץ. התנדדות מול השערי תשובה והכאה על הלב לבד נקראת "להכות באגרוף רשע". חלילה וחס. אז מה כן? אז אין באמת משיגים את הדרגה של תשובה, אין באמת אחת ולתמיד יוצאים מהסיבוב הזה ומתחילים דרך אמינית של חזרה בתשובה בואכה היכל המלך? גם זה כתוב. הנביא לא משאיר אותנו בלי תשובה. **"הלא זה צום אבחרהו, פתח חרצובות רשע, התר אגודות מוטה ושלח**

רצוצים חופשי וכל מוטה תנתקו". יש דרך, איך עושים אותה? **"הלא פרוס לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית, כי תראה ערום וכיסיתו ומבשרך לא תתעלם"**. **"ותפק לרעב לחמך ונפש נענה תשביע"**. זהו!! זה הסוד!!! לא סתם לעשות חסד, 'ומבשרך לא תתעלם', 'ונפש נענה תשביע'. שצרכי השני יעניינו אותך באמת! שתוכל להרגיש את השני ואת מחשבותיו. אולי קשה לנו לתפוס את זה. אולי אם לא הנביא ישעיהו היה אסור לנו בעצמנו לומר את זה. אבל זה ברור, זו התכלית של כל מערכת התשובה שמגיעה בסוף אל הצום הקדוש. כשהצום והתשובה יביאו אותנו אל המציאות הזו, של להרגיש את השני - נדע שהצלחנו. נבין שמשוהו אכן זו אצלנו. ויש גם הבטחה נבואית. אם תעשה את זה, אם תגיע עד הלום. **"אז יבקע כשחר אורך וארוכתך מהרה תצמת... אז תקרא וה' יענה תשווע ויאמר הנני"**. והסוף הוא **"אז תתענג על ה' והרכבתך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך כי פי ה' דיבר"**.

המשך מעמוד 23 | הרה"ח ר' יחיאל יהושע גולדברג

המשפט הזה צודק כלפי כולם גם יחד, הוא יקרה בפועל. אם כן, מי שיש לו הרבה מאוד חברים ואוהבים, ניצול מכל רעה שמגיעה לו, כי הסיכוי רחוק שלכל כך הרבה אנשים יהיה צער. זה מה שענתה האשה השונמית. אני לא קורה לי שום דבר רע, כי בתוך עמי אנוכי יושבת, יש לי הרבה אוהבים, לא יכולים לקרות לי דברים רעים, בגלל שכל כך הרבה אנשים דואגים לי ויצטערו אם יקרה לי משהו שאינו טוב חלילה. באחת הפעמים השלים הרבי זצ"ל ואמר, שהוא זכה ב"ה להרבה אוהבים, ולכן הוא זוכה לשמירה מיוחדת, כי אם יקרה לו משהו שאינו טוב, הדבר יצער אנשים רבים שלא מגיע להם הצער הזה. לכן זו עצה טובה לכל אדם, בכל ימות השנה ובמיוחד בראש השנה, להשתדל שיהיו לו אוהבים רבים, להשתדל להיות מועיל לסביבה ואהוב על כולם, וזה בוודאי יעזור. ואסיים במעשה נורא ששמעתי מפיו של דודי, הגה"ח רבי מרדכי לייב גלבשטיין שליט"א: בקהילה קדושה קרלין נהגו, שאמירת סדר הקרבנות שלפני התפילה ואמירת פסוקי דזמרה, זה עיקר העיקרים ובוהה השקיעו הרבה מחשבה וכוחות בתפילה. כמובן שגם אחר כך מתפללים בכוונה גדולה, אבל משקיעים הרבה דווקא באמירת הקרבנות ופסוקי דזמרה. מעשה היה ביהודי אחד שהיה מחסידיו של הרה"ק רבי ישראל

מסטולין, המכונה בפי חסידי קרלין "דער פרנקפורטר", משום שנטמן בבית החיים בפרנקפורט דה מיין. אותו יהודי היה מגיע לראש השנה לרבי, ושם היתה לו חזקה להכין את הקפה לציבור המתפללים. ההתעסקות עם הקפה היתה נמשכת זמן רב, ועד שהוא היה משלים אותה ומתחיל להתפלל, כבר השלימו בבית הכנסת את אמירת הקרבנות ופסוקי דזמרה. הוא הרגיש מאוד גרוע ופחות בכך, שכל הקהל הקדוש מתפלל בקול רעש גדול כדרכם של חסידי קרלין, והוא מתעסק עם כוסות וקפה ומים חמים וסוכר... שנה אחת, אחרי שהפסיד שוב את כל הקרבנות והפסוקי דזמרה, הוא החליט שהוא מפסיק להתעסק עם זה, יש עוד אנשים, שמישהו אחר ייקח על עצמו את העול של ההתעסקות עם הקפה, ואילו הוא יחזור להתנהג כמו יהודי חסידי, ייכנס מוקדם לבית הכנסת ויתפלל בקול רעש גדול כמו כל החסידים. אמר לו הרבי הקדוש: "וואס גראגערסטו באר'ן דווענען, גיב טרינקען פאר'ן עוילם" - "זמה אתה מרעיש בתפילה שלך? תן לציבור לשתות!"...

כי לתת ליהודים לשתות, זה לא פחות חשוב מלשאוג בתפילה באמירת פסוקי דזמרה. ומי שמן השמים זיכו אותו לעשות חסד עם יהודים, ובמיוחד בראש השנה, אשריו ואשרי חלקו. ויהי רצון שנוכה כלנו לכתיבה וחתימה טובה, שנה טובה ומתוקה.

בליל ר"ה ואני אומר להם שנה טובה, ויש כאלה שעוברים און אָעס זאָגן צאָן גיט ארויס באַמיר דער לשנה טובה (בתרגום חופשי: ולא כ"כ יוצא לי 'לשנה טובה'). מה היה השנה?
"שתק רבינו והרהר ולא השיב. אח"כ אמר: האר"י הק' ידע על כל אחד מה נגזר עלי".

אבל עדיין לגבי לומר ברכה לאדם, אם מן השמיים לא מגיעה לו הברכה, היא לא יוצאת, וזו לא דרגת האר"י הק'?
"היו כל כך הרבה אנשים ואינני יכול לזכור מה היה" (ראיתי שרבינו מתחמק).

מהיכן השורש מה שרבינו אומר כל יום בעשיית כל התהילים, במשנה ברורה כתוב 'פרקים?
"זה התחיל בהיותי ילד, ולכן זה כבר נמשך עד היום"
 כיצד ראו אצל אבא זצ"ל?
"אבא אמר תהילים, אבל אני יודע אם כל יום את הכל".

(מתוך 'כל משאלותי')

עד שהסכים, והחזו"א נהיה אדום, ואמר אז רק המשנה באבות פ"ט מ"ו שאמר רבי יוסי בן קיסמא וכו' "אם אתה נותן לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם, איני דר אלא במקום תורה, לפי שבשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב, ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד" וכו', ויותר לא אמר.

"אני זוכר את זה הייתי שם".

בדרך כלל מדברים התעוררות על המשפט והדין, מה יש במשנה הזו שהחזו"א אמרה?

"חיווק בתורה זה הדבר הכי חשוב לשעה זו".

בקשו לשאול: א. מה חשוב יותר - עליה בראש השנה או יום הכיפורים?
"תרווייהו כחד דמי".

ב. האם כסף שיקנה עליה האם עדיף שייתן לצדקה?
"איך שירצה".

אמרתי קמיה: רבינו אמר לי פעם כי "כמה שנים שאנשים עוברים

המשך מעמוד 19 | הגאון הרב מאיר צימרוט שליט"א

מאהבה" - זדונות נהפכים לו לזכויות. כשישראל תוקעים את התקיעות הראשונות סבור השטן שהם תוקעים כדי "לצאת ידי חובה" בלבד. ותשובתם אינה אלא מ"יראה". במצב שכזה עדיין "משתלם לו" לקטרג עליהם, ולהביא את זדונותיהם לפני ה' יתברך, כי זדונותיהם עדיין יכולים לקטרג עליהם שהרי התהפכו בסך הכל לשגגות, אבל עדיין בגדר "חטא" הם.
 אבל כשישראל תוקעים בפעם השנייה, אף שכבר יצאו ידי חובה, סימן שתשובתם היא מ"אהבה". במצב שכזה, "לא משתלם" לשטן לקטרג ולהביא את זדונותיהם לפני ה', כי הזדונות הפכו לזכויות, העברות הפכו למצוות, וכך השטן מתבלבל ומתערבב...
 (רבי מאיר צימרוט שליט"א, מתוך הספר דורש טוב - ראש השנה)

השטן בעצמו, שישב במקום - התבלבל...

זוהי בעצם כוונתנו בתקיעות שאנו תוקעים בראש השנה: לבלבל את השטן.

רבי עקיבא איגר מבאר כי בתקיעות הראשונות, תקיעות דמיושב, השטן עדיין לא מתבלבל. הוא יודע שביום זה יש מצוה לתקוע בשופר. אבל כשהוא רואה ששבים ותוקעים, תקיעות דמעומד, כאן הוא כבר מתבלבל! הוא סבור שהתקיעות האלו הן שופרו של משיח, והגיע זמנו להתבטל מן העולם.

מוסיף רבי עקיבא איגר ומבאר:

חז"ל אומרים (יומא פו ע"ב) כי כאשר בן אדם עושה "תשובה מיראה" - זדונות נהפכים לו לשגגות, אבל אם הוא עושה "תשובה

המשך מעמוד 21 | הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

ההרגל".
 הבחור נענה וקיבל על עצמו לעשות כן. כמובן שברגע שהיה מחוייב לכך, הגיע היצר וניסה להלחם בו, אפילו בענין פעוט כזה, אך הוא נאבק והתעקש ועלה בידו. "אני יכול לומר בפה מלא, כי הקבלה הקטנה הזו הצילה אותי", סיפר לי לימים. "כך זכיתי לטעום מהתחושה של להיות עבד להשם, שעושה מה שנדרש ממנו בלי טענות ומענות, ומן ההנהגה הקטנה הזו זכיתי לצאת מאפלה לאור גדול".
 ניתן אף לפרש ולומר, כי זוהי הבחינה של "חודו של מחט" המבוקשת מאיתנו כדי ליכות "לפתחו של אולם", ולידו המושטת של בורא העולם. גם קבלה קטנה חשובה - אם נעשית בלב חפץ ומתוך מחשבה!
 (מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

יכול לקבל על עצמו שום קבלה טובה. אך ככל שהתקרבו הימים הנוראים, הוא חש כי פטור בלא כלום אי אפשר, והוא אינו מסוגל לעבור את כל ירח האיתנים בלא שום קבלה - אך מה יעשה והוא מרגיש כה רחוק?

בצר לו, פנה אל ראש הישיבה שלו, והתייעץ עימו מה לעשות. "שמעו, יקירי", אמר לו רבו, "קבל על עצמך משהו קטן, ממש קטן - לנשק את ספר התורה כשמוציאים אותו מארון הקודש".

"אבל בין כך מנשקים את ספר התורה", תמה הבחור. "היכן הקבלה כאן?"

"אינך מבין?", אמר לו ראש הישיבה בכובד ראש, "אינו דומה אותו מעשה כשהוא נעשה מתוך עול של קבלה, למעשה שנעשה מוכח

בשום אופן לדאגה ולעצבות לחדור ולכרסם בלבי, ולקלקל את בטחוני האיתן בצור עולמים ברוך הוא; בכל תקרית שהתרחשה, אמרתי בלב שלם שבודאי מכוון הדבר!
זה גופא היה פה הנסיון! השטן רצה להכניס אותנו לעצבות ולכעס, ולעורר ספקות באמונה ובבטחון, חלילה. אך מאחר שבחסדי השם יתברך התגברתי כנגדו, וקבלתי הכל באהבה ובתמימות, ולא הרהרתי אחר מידותיו יתברך שמו, ללא שום תלונה ומענה כלפי מעלה - בזכות זה התהפך עלינו הכל לטובה!"

כש'אנכי ה' לנגדך תצליח במעשיך'

(מתוך 'טיב המעשיות')

עננה של עצב ותוגה עברה על פני המסובים: "אוי, אל תזכיר לנו אותה", בקשו, "זו היתה פשוט סעודה שחורה!"
אך הרב לא נתן להעביר את הנושא; בפקחותו היתמם ושאל: למה שחור? הבה נא נתבונן כיצד עברה עלינו השנה החולפת - הנה, ברוך השם, כולנו היינו בקו הבריאות, פרנסתנו היתה מצוייה בשפע, תודה להשם יתברך, ואף הצלחנו לשלם את כל משכורות האברכים שבישיבה מידי חודש בחדשו, ללא שום מניעות! מה אם כן היה שחור בשנה זו?
"דעו נא, בני יקרים", הסביר הרב, "כל אלו החסדים הגדולים נעשו עמנו, בעקבות מה שקבלתי הכל באמונה ובתמימות! לא נתתי

רק אז החל להבין את גודל הטובה שעשה עמו הרבי. הלא רק בזכות 'ביטול' הנתוח זכה לימים גדושי התעלות, החל מראש השנה ויום כיפור בהם שפך את לבו כמים נוכח פני ה', עד לימי הסוכות ושמחת תורה, בהם שאב מלא חפניו שמחה ורוח קדושה לכל השנה כולה.
די היה לו להזכר בחרדה שאחזה בו לפני ראש השנה, כדי לדעת היאך היו עוברים עליו חגי תשרי אם היה הניתוח נושף כל העת בערפו, ממתין מעבר לפינה.

כעת כבר לא נותר לו זמן למחשבות מזיקות ומיותרות, כבר למחרת נערך הניתוח כמתוכנן, וזכה, בסייעתא דשמיא, להצלחה מרובה.
לרוב מספרים את הסיפור כדי להראות את טוב לבו של אוהבן של ישראל הרבי ה'פני מנחם', שטרח להסיר דאגה מלב יהודי, ולו לזמן מועט.

ברם, בנוסף על כך יש בו ללמד על חובתו של כל יהודי להניח את כל דאגותיו בקרן זיית בימים הללו ולהתעטף לפני ה' כבטלית, בלא לפנות ימין או שמאל, לשכוח מהעולם כולו, ולשפוך שיחו כעני המרוכז בכל נימי נפשו בבקשתו זו.

כך צריכה להראות התפלה בימים הללו.

(נערך ונלקט מתוך הספר 'ספיר ויהלום' על חודש אלול וראש השנה שיצא לאור)

כך עברו עליו ימי המועדים, מערים על נפשו טללי תחייה והתעוררות. במוצאי שמחת תורה נדחק החסיד בין ההמונים העוברים ביעף על פני הרבי, לקבל ברכת פרידה וחורף בריא.
הרבי סימן לו במפתיע לעצור. הוא ניגש אליו בדחילו, ושמע את הדברים הבאים:

"אתה תצטרך לעבור את הנתוח, אך אל דאגה, הכל יעבור בשלום, אתה תצא מזה מהר מאוד ותחלים במהרה".

עיניו נפערו בתדהמה, אך בקושי הצליח לענות:

"והלוא הרבי אמר שאיני זקוק לניתוח..."

אמר לו הרבי:

"ראיתי את המתח העצום בו היית שרוי, רציתי לחזק אותך, להעניק לך לפחות כמה שבועות של שלוה ורוגע, שתוכל להתנהג בראש השנה, ביום כיפור ובחגים כמו יהודי".

"אבל ביטלתי את התור לנתוח", שאל במבוכה.

"אל תדאג", השיב לו הרבי, "לאחר שביטלת את התור, התקשרתי מיד ואמרתי להם שישאירו לך את התור..."

הרבי הוסיף להעתיך ברכות להצלחת הנתוח, והחסיד יצא מאת פני הקודש.

אחד מתלמידי המשגיח רבי דב יפה ניגש לשאול

יש מתפללים שמגביהים את קולם בעת התפילה, לצורך כוונתם, ואינם נותנים את הדעת להפרעה שהם גורמים מבלי משים למתפללים הסמוכים אליהם, אשר מתקשים לרכז את כוונותיהם באופן כזה.

אחד מתלמידי המשגיח רבי דב יפה, ניגש לשאול מה עליו לעשות במקרה כזה, שבו הוא מתקשר להתרכז בתפילה בגלל שכנו לספסל? ענהו המשגיח: ראשית יש לדעת, שאם מתרכזים בתפילה עצמה, נעשה קל יותר לסבול את הגבחה הקול, והיא פחות מפריעה לכוונה. טוב גם לחשוב: ברוך ה' שהוא מתפלל בהתלהבות ובדבוקות, ובודאי יש לקב"ה הרבה נחת ממנו, אף על פי שכל פה דין אין לעשות כן [עיין משנה ברורה סימן ק"א סק"ז, שהמגביה קולו, ואפילו בפסוקי דזמרה,

הרי זה מקטני אמנה, כאילו אינו מאמין שהקב"ה שומע לחש].
אולם התשובה האמיתית היא, שיש ליכור כי לא אותו יהודי מפריע - אלא הקב"ה שובב את המציאות באופן כזה שתהיה לך הפרעה בתפילה. ואם הקב"ה שובב את המציאות כך, סימן שתפקידך כעת להשתדל להתפלל דווקא מתוך אותה הפרעה עד כמה שניתן. זוהי התפילה שבזמננו העולם כעת רוצה ממך! [וכמו שמצינו מעלה יתירה בתפילת המנחה, מפני שקשה אז להתפלל].

כל חייו צריך יהודי לשאול את עצמו שאלה אחת: מה ה' רוצה ממני עכשיו, במצב הנוכחי?

עליו ליכור שהקב"ה לבדו מסובב מצבים, ובכל מצב שאלו זימן אותו - תפקידו הוא לעשות את המיטב המוטל עליו.

(מתוך 'ומתוק האור' סדר תפילותינו)

הזה", מוסיף הרב סחייק מדברי מרן הגראי"ל, "מה אנחנו מבקשים מהקב"ה? 'עשה עמנו צדקה וחסד! אנחנו מבקשים 'ויכון בחדס כיסאך', אנחנו מתחננים לקב"ה שיהיה מטה כלפי חסד, ושינהג עמנו לפנים משורת הדין כי 'אם תמצה עומק הדין מי יצדק לפניך בדין...'. 'ו... כשכל מה שאנחנו מבקשים מהקב"ה זה שיעשה איתנו חסד, איך אפשר לבוא ולחלות את פניו לבקש רחמים בלב קרוע ומורתח אם אנחנו עצמינו לא עוסקים בכלל בגמילות חסדים? ומידה טובה מרובה, מי שמרבה לעסוק בגמילות חסדים, בוודאי שהסיכוי שלו לזכות לכך שהקב"ה יטה את משפטו לחסד ולרחמים גדול במיוחד. 'אני אוסיף על זה עוד אמרה מופלאה שזכיתי לשמוע ממרן ראש הישיבה. הוא היה אומר, שכתוב שצריכים להידבק במידותיו של הקב"ה, מה הוא רחום אף אתה רחום. 'היה ראש הישיבה מדקדק בדברים אלו, לא כתוב 'מה הוא מרחם אף אתה מרחם', אלא 'רחום'. מה ההבדל? הוא אמר שכל אחד יכול לרחם לפעמים. יש אנשים שמרחמים על ילדים, או על אלמנות, יש אנשים שמרחמים על בעלי מוגבלויות גופניות, יש אנשים שמרחמים על מי שסובל ממצב כלכלי קשה, יש אנשים שמרחמים על מי שהפסיד את האוטובוס ונשאר תקוע בעיר אחרת בשעת לילה מאוחרת. 'לרחם זה טוב, אבל זה לא מספיק. אם אתה לפעמים מרחם ולפעמים לא, אתה עדיין לא ראוי לתואר 'רחום'. הציפייה מאתנו היא לא להיות 'מרחם', אלא להיות 'רחום', לרחם על כולם, בכל עת ובכל זמן. להתנהג ברחמנות עם כל אחד בכל עת, זה נקרא להיות רחום. 'אם כן יש לנו עצה נוספת מאת מרן הגראי"ל, איך אפשר לזכות בדין בראש השנה, לגמול חסדים, להיות רחום וחונן, ובעז"ה יקוים בנו 'עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו', ונוכח כולנו להיכתב ולהיחתם בספרם של צדיקים גמורים, ולשנה טובה ומתוקה".

איש הביצוע, ראש הישיבה היה אומר עם מי צריך לדבר בשמו והרב לווינשטיין היה מתקשר, או נוסע להיפגש, לשכנע, לסגור כל מיני 'דילים' של חסד ועזרה. 'לאחר הסתלקותו, בערב ראש השנה התאספנו בבית הורויו לתפילה מנחה. ההורים היו שכנים של מרן הגראי"ל, כך שאחרי התפילה מצאנו את עצמינו, בלי להתכוון, בביתו של ראש הישיבה זצ"ל. 'היינו שבורים ורצוצים, וגם ראש הישיבה עצמו הצטער צער רב. שאלנו אותו: 'הראש ישיבה?? איך ממיטיבים מכאן, מה אנחנו אמורים לעשות עכשיו? אולי נקבל על עצמינו איזו קבלה טובה לקראת ראש השנה, אבל מה נקבל על עצמינו?' 'אמר לנו ראש הישיבה: 'תקבלו על עצמכם, שכמה שהייתם עושים חסד עד עכשיו, מעכשיו תעשו עוד יותר מעשי חסד!!!'. מאוחר יותר הסביר לי בנו, מרן הגר"ש שטיינמן יב"חט"א פשט מעמיק בדברי אביו: 'למה בחר אבא דווקא בחסד?', שאל הגר"ש, 'למה הוא לא אמר שנקבל על עצמינו ללמוד תוס' כל יום, או לעשות תיקון צנות. למה דווקא חסד? התשובה היא שהוא חשש שכשאנחנו רואים מה קרה לר' יצחק שהיה כל כולו 'אין שטיק חסד', איש שכל כולו חסד, יהודי שיכול היה לאכול ארוחת בוקר בשעה 2:00 בלילה כי לא היה לו זמן לאכול קודם לכן' בגלל העיסוק הבלתי פוסק שלו בחסד - כשנראה מה עלה בגורלו עלול להיכנס חלילה וחס איזה נדנדוד של מחשבה, שאולי יש דברים יותר גדולים מחסד, שצריכים לחפש משהו אחר להתחזק בו. "על המחשבה הזאת אמר אבא לא ולא! יש גזירות שמים שאנחנו לא מבינים בהן, אבל אין דבר יותר גדול מחסד, אין קבלה טובה יותר לראש השנה, מלקבל על עצמינו לגמול חסדים עם יהודים אחרים!". 'האמת היא שהרי כל התפילה שלנו בראש השנה נעה סביב הנושא

המשך מעמוד 10 | הגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א

יכול... הקב"ה רוצה את זה? אדרבה! תן לי כלים! והקב"ה תובע ממי שלא מבקש... זו כפיות טובה, בין כה וכה אין לך מעצמך כלום, ואני נותן לך את הכל. אז תבקש! אם אתה רוצה ממני יותר, תן לי יותר. דבר כ"כ פשוט!

(מתוך העלון 'ארחות חיים' כי תבוא תשפ"ג)

מאלול עד יום כיפור מטעינים, מתחשמלים! מתחשמלים כפשוטו, אתה מטעיין את עצמך לשנה שלימה! הכל - מא' עד ת' מא' - אלול עד ת' - תשרי, אתה מכין את עצמך לשנה! מתחילה ועד סוף. אבל אם אלול הולך בעצלתיים - ודאי שזה לא יחזיק מעמד... אם תטעין את זה כמו שצריך, תראה שזה יחזיק לך מעמד עד אלול הבא...! הימים האלו הם ימים של "מי יתן". בוא תבקש מהקב"ה, הוא כל

עורך אחראי: הרב משה הרמן • גרפיקה: הרב צבי לוצקין • צילום: פוטו ציון, פלאש 90, שאטרסטוק
 כותבים: הרב יהושע לייבוזן • leib1964@gmail.com • הרב ישראל ליוש • israel.layosh@gmail.com
 הרב אליעזר יוטקובסקי • a6150805@gmail.com • הרב אברהם פוקס • sefer012@gmail.com
 הרב ישראל היימן • i0548467550@gmail.com
 כתובת מייל לתגובות: info@dirshu.co.il • טלפון: 02-5609000 • הדפסה: חסר ואמונה
 לקבלת העלון במייל: dirshu@dirshu.co.il

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

◆ כמה פעמים שופכים מים על כל יד בנטילת ידים לסעודה?

◆ האם צריך לנגב את ידיות הספל לפני נטילת ידים?

◆ האם ניתן ליטול ידים בחדר האמבטיה?

מספר השפיכות בנטילת ידים

• השופך בנטילת ידים פחות מרביעית מים, צריך לשפוך פעמיים: פעם אחת כדי לטהר את הידים, ופעם נוספת כדי להעביר את מי השפיכה הראשונה אשר נטמאו מהיד.

• השופך בנטילת ידים רביעית מים ויותר בבת אחת, אינו נצרך לשפיכה נוספת. ויש אומרים, שאף כששופך רביעית בבת אחת על כל יד צריך לשפוך מים נוספים כדי להעביר את הראשונים.

• בנטילת ידים לסעודה, צריך לכתחילה ליטול את כל היד בבת אחת, ואם שופך את המים בכמה שפיכות - לא ישהה ביניהן כלל.

• אם נטל את מקצת היד, והיד התנגבה מעט, אינו רשאי ליטול את החלק הנוסף לבדו, וצריך ליטול את כל היד מחדש; ונחלקו הפוסקים אם צריך לנגב את היד לפני הנטילה.

• הנוטל ידיו צריך לשפשפן זו בזו לאחר הנטילה, כדי לנקותן היטב, וזאת אף כששופך רביעית על כל יד, או שטובל את ידיו במי מקוה ובנהר.

תנוחת הידים בשעת הנטילה ולאחריה

• בעת שפיכת המים בנטילת ידים, ראוי להטות את אצבעות הידים וכף היד כלפי מעלה. והשופך על ידיו פחות מרביעית בבת אחת - חובה עליו להטותן גם מלאחר שפיכת 'מים שניים' עד לניגוב.

• השופך בנטילת ידים פחות מרביעית מים על כל יד, ואצבעותיו וכף ידו היו בתנוחה מאוזנת בשעת נטילת ידים - לאחר שפיכת המים יטה אותן כלפי מעלה.

• כששופך רביעית ויותר בבת אחת על ידיו, וכן כשטובל ידיו

במקוה או בנהר, יכול להחזיק את ידיו בכל תנוחה שיחפוץ בה, אולם בעת שפיכת המים ראוי להטות את האצבעות וכף היד כלפי מעלה, וזאת משום שבצורה זו המים מגיעים בקלות לכל שטח היד. ועל פי הקבלה ראוי להגביהם לאחר הנטילה; ויש שכתבו, שעל פי הקבלה יש להגביהם עד כנגד הפנים.

שמירת טהרת הידים לאחר נטילתן

• מי שנטל יד אחת כדן, וטרם שנטל את ידו השנייה נגע בידו השנייה - נטמאו שתי ידיו, ועליו ליטול שנית; וינגב תחילה לפחות את ידו השנייה, ונחלקו הפוסקים אם צריך לנגב גם את ידו הראשונה.

• הנוטל ידיו בשפיכת רביעית מים ויותר על כל יד, וטרם שניגבן נגע בהן אדם אחר שלא נטל את ידיו - צריך ליטול שנית, כיון שמגע זה מטמא את המים שעל ידיו, והם מטמאים את הידים. • לאחר ניגוב הידים, אף אם נרטבו ידיו ונגע בהן אדם שלא נטל את ידיו - ידיו טהורות. ויש שכתבו שראוי להקפיד במשך כל הסעודה שלא יגע בידים - במקרה שהן רטובות - אדם שלא נטל את ידיו.

• ספל המיועד לנטילה אשר ידיותיו רטובות ממגעם של אלו שהשתמשו בו קודם לכן לנטילת ידים - יש שכתבו שצריך לנגבו לפני הנטילה. ויש שכתבו שבכל מקרה צריך להקפיד שהידיה תהיה יבשה.

• נטילת ידים בבית הכסא - יש אומרים שקשה להקל בדבר. ויש אומרים שבשעת הדחק ניתן להקל וליטול בבית הכסא שבזמננו, וכן בחדר אמבטיה ביתי, אך אין לברך בתוכם.

כנס ועד רבני קרן והסירותי בבית נשיא "קרן והסירותי" עמוד ההוראה מרן הגר"י זילברשטיין, אשר היה נוכח בהתייסדות הקרן בבית רשכבה"ג מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל- ובהשתתפות מרן הגר"ש גלאי, הגרמ"ש קליין, הגרש"א שטרן, הגר"י קולדצקי, והגר"ש קניבסקי שליט"א | ראש חודש אלול תשפ"ג

ה לקרן 'והסירותי', כי היא מציאות ברורה ומוכחת לא יהיו חולים בביתו!"

ועד רבני קרן "והסירותי מחלה מקרבך" שנתכנסו בראש חודש אלול בבית עמוד ההוראה מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א

ד להצטרף לתרומות לקרן "והסירותי מחלה מקרבך" שזו מציאות ברורה ומוכחת של סניגוריה והסרת המחלות מעל גנו מרבינו שה"ת הגר"ח קניבסקי זצ"ל וראינו בעינינו.

תה להגביר ולהוסיף את התרומות הקבועות לקרן "והסירותי מחלה מקרבך", הן לטובת חולי עמך ישראל, והן לטובת רן רשכבה"ג זצ"ל ש"כל התורם לחולים סכום שיש בו ממש - מידה כנגד מידה לא יהיה חולה ולא יהיו חולים בביתו".

בסקי זצ"ל מייסד הקרן, ופסיקתו ש"כל התורם לקרן והסירותי מחלה מקרבך שעל ידי קופת העיר סכום שיש בו חולים בביתו" שרירים וקיימים גם לאחר פטירתו ביתר שאת, כדברי רבינו זצ"ל בעצמו, וכפי ששמענו ממרן בעל

ו "פלג גופא" גם הם בכלל החולים, ובכלל ברכת וגזירת רבינו זצ"ל ש"לא יהיו חולים בביתו".

ח קופת העיר לציון הק' של רבינו חים קניבסקי זצ"ל, להעתיר שגם בחודש הבעל"ט תתקיים ברכת וגזירת רבינו זצ"ל לא יהיו חולים בביתם, כמו שנהג מרן זצ"ל בחיים חיותו להעתיר מידי ער"ח על כך.

ת עמוד התפלה מרן הגר"ש גלאי שליט"א לכנס מידי ערב ראש חודש מושב בית דין של גדולי ישראל ורבני קרן רבינו זצ"ל שגם בחודש הבעל"ט כל התורם לקרן עבור החולים - מידה כנגד מידה לא יהיו חולים בביתו.

להוסיף מידי כמה ימים בברכת המזון תפלה מיוחדת עבור תורמי קרן והסירותי "הרחמן הוא יברך את תורמי קרן ידי קופת העיר - שתתקיים בהם גזירת וברכת רבינו הגדול שמריהו יוסף חיים ב"ר יעקב ישראל קניבסקי זיע"א שכל ביתו".

ירותי יקבלו שטר מיוחד עם כתב וחתימת יד קדשו של רבינו הגר"ח קניבסקי זצ"ל, ועם פרטי התפלות שיעתירו ו, לאות ולעדוּת.

יצחק שאול קניבסקי

יצחק קולדצקי

שמואל אליעזר שטרן

משה שאול קליין

שמעון גלאי

הטובה ביותר והסניגוריה הראויה ביותר בימים אלו, ולזכות ההיסטורית להכלל בתפלותיהם וברכת המזון של קרן והסירותי" - ולקבלת שטר גזירת הקודש, בתרומה שיש בה ממש לקרן והסירותי מס. 9000 חייגו כעת:

1-800-39-47-4

רבנן תיקנו שלא יתקעו בשופר שבת, שמא יהודי אחד יטלטל בטעות את השופר בשבת. מיליוני אנשים מפסידים את מצוות תקיעת שופר, מחשש שמא אדם אחד יחלל שבת חס ושלום. בשנים אלו, השבת עצמה מתייצבת לפני הקב"ה לדבר טובות על ישראל, ולשנות גזר דינם לטובה

הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א: יהי רצון, שנזכה ותהיה השבת מליצת יושר עבורנו!

הלימוד שיש לנו מכאן הוא לגבי כל שנה ושנה, לא רק לגבי שנים שבהן חל ראש השנה בשבת. יכולים אנו לראות מכאן, שהשבת עשויה להגן על עם ישראל כאשר היא נשמרת כראוי, מחמת חשיבותה וחביבותה אצל הבורא יתברך!

כמובן, כולנו שומרים את השבת.

אני רוצה להעיר רק עוד הערה קצרה, על פי תקנה שתיקנו חז"ל: אדם לוקח פירות מעם הארץ ושואל אותו: "זה מעושר?" אומר לו עם הארץ: "כן, זה מעושר."

מה דינם של הפירות? הפירות האלו הם בגדר "דמאי". יש לחשוש, שמא הוא משקר. חז"ל תיקנו לעשר שוב, בלי ברכה. מה הדין בשבת? בשבת לא צריך לעשר שוב, כי לא חוששים שעם הארץ משקר בשבת.

מדוע עם הארץ אינו משקר בשבת? כי אימת השבת עליו. ואני חושב לעצמי: מתי כבר אגיע לדרגה זו, שארגיש את אימת השבת ואת קדושתה, באופן שהדבר ישפיע על אופן ההתנהלות שלי, על כל המעשים והדיבורים והתחושות. כולנו שומרים שבת, ברוך ה', אבל יש לנו עוד הרבה מה לשפר בכבוד השבת.

יהי רצון, שנזכה ותהיה השבת מליצת יושר עבורנו!

(מתוך 'מתוק האור - סדר תפילותינו')

במדרש (בראשית רבה יא, ח) מובא: "אמרה השבת לפני הקב"ה: רבנו של עולם, לכולך יש בן זוג ולי אין בן זוג. אמר לה הקב"ה, כנסת ישראל היא בן זוגך".

בשנים שחל ראש השנה בשבת, לא תוקעים ביום הראשון בשופר. טעם הדבר מבואר בגמרא (ראש השנה כט ע"ב): "אמר רבה, הכל חייבין בתקיעת שופר ואין הכל בקיאיין בתקיעת שופר, גזרה שמא יטלנו בידו וילך אצל הבקי ללמוד, ויעבירונו ד' אמות ברשות הרבים". רבנן תיקנו שלא יתקעו בשופר שבת, שמא יהודי אחד יטלטל בטעות את השופר בשבת. מיליוני אנשים מפסידים את מצוות תקיעת שופר, מחשש שמא אדם אחד יחלל שבת, חס ושלום... בשנים אלו, השבת עצמה - 'הרעיה', מתייצבת לפני הקב"ה לדבר טובות על ישראל, ולשנות גזר דינם לטובה.

אם השבת נשמרת כהלכתה, כש'הרעיה' מדברת מעומק ליבה על כנסת ישראל, מלך מלכי המלכים מקשיב לדברי הסגוריה שלה, וגוזר גזרות טובות.

על כן, אם חל ראש השנה בשבת ולא תקעו בשופר, אבל ישראל שומרים את השבת כראוי - השנה היא מבורכת במיוחד.

לעומת זאת, אם ה'רעיה' מוכה וחבולה, אין לה אפשרות להביא לשינוי הדין לטובה. לכן שנים שאין בהן תקיעת שופר בראש השנה, והשבת אינה נשמרת כראוי, הן שנים קשות מאוד לעם ישראל.

האזינו לתוכנית 'הפותח בכל יום' בקו השיעורים של דרשו
כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רה' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il